ԱՒԵՏԱՒԵՐ

ՈՒՄՈՒՐ ԸՆԹԵՑԷ,

ՅԻԼՄԻՑԷ, ՊԷՅԹԻՑԷ ՎԷ ՍԻՑԱՍԻՑԷՑԷ ՏԱՐԻՐ ՂԱԶԷԹԱ ՏԸՐ

The Weekly **AVEDAPER**, American Bible House, Constantinople.

ՃԻԼՏ 53. ԻՍԹԱՆՊՈԼ, ՅՈՒՆԻՍ 11, 1910. Ն՝ 24

„ՄՈՒԻՆ Ի ՋԱՖԷՐ" ԳԱՐԱՂՕԼ ՍԷՖԻՆԷՍԻ

﴿ اوه‌داپر هفته‌لق غزته — درسعادته بابل هاوسده — مدير مسئول ـ صمويل ق. هاروتيونيان ﴾

ԱՒԵՏԱԲԵՐ

ԵՐՄԵՆԻԱԿ

ԳԱԶԷԹԱ ՀԱՍԱՐԱԿԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ ՀԱՆԴԷՍ

ՀԱՅԱԲԱՂԴԱՏ ՂԱԶԷԹԱ

Միւ'էլլիմլեր Հ. Մ. Ալեն

Հ. Ս. Պարնըմ

Մ. Միհասեան

Պայպըլ Հաուս,

Տէր ի Սա'ատէթ, Թիւրքիա

ՇԻՐԱ'ԹԻ

Սկզբնական 40 Ղրշ.

Ամբողջ Իշխան 2 Տօլ.

Ինկլիզերա „ 8 Շիլին

Մէմ. սահիպ „ 10 Ֆրնգ.

Էջերն Նուսխէսի 40 փր.

Իւանաթ գըյմէթլէրի մի'թէհիւ

THE AVEDAPER

A WEEKLY PAPER

ARMENIAN, ARMENO-TURKISH.

EDITORS H. M. ALLEN

H. S BARNUM

M, MINASSIAN

American Bible House

Cons/ple, Turkey

TERMS

An. Subscrip. Ps. 40.

U. S. A. $ 2

England Shils. 8

Other countries Frs. 10

Single Copy 40 Parat

Advertising rates on application

ՊՐՈՒՍԱՏԱ ԱՄԷՐԻԿԱՆ ԴՐՉԱՐ ՄԷԹԷՊԻ

Պրուսատաքի Ամէրիկան Դրշլար մէթէպլինին 19նճը սկսնէ ի թէտրիսխյէսի Սեպտմ. 7 պազարճադ տը՛ր։ Լէյլի Թալիպաթ Սեպտմ. 6 Սալը կիւնիւ կէլմէլի տիրլէր։ Իզմիրտէ վէ Ատափազարտա քէնտի չայան ը թահսին ֆա'ալիյէթլէրիյլէ չօզլարա մա'րուֆ Միս Ճիլսըն Նաղըրլըք վազիֆէսինի Սեպտմբերտէն ի'թիպարէն իբարա էտէճէք։ Մէրգուզմէյէ իշտաչըզ էտէճէք օլան հէյ'նէթի ի մա'ալիմուն պէրմիւթաա Ինկիլիզճէ, Ֆրանսըզճա, էրմէնիճէ, Րումճա վէ Թիւրքճէ լիսանլար, մուսիգա վէ իյնէ իյի թէտրիս էտէճ'քլէր տիր։ Լէյլի Թալիպաթ իչիւն սկսնէվի մէթէպլիյէ վէ թա'ամիյէ 14 լիրա օլուպ՝ 8ի սկսնէնին իլքինտէ վէ միւթէպազը 6սը տախի Ծնունդ Թա'թիլի խիթամընտա թէ"տիյէ օլունմալը տը՛ր։ Ծնունդ վէ Զատիկ Թա'թիլլէրինտէ մէթէպտէ գալմադա մէճպուր օլանլար հէր պիր Թա'թիլ իչիւն 30 ղրշ. վէրմէլի տիրլէր։ Փիյանօ տէրս իւճրէթի օլան 14 մէճիտիյէնին 8ինի միտտէթին իլքինտէ վէ միւթէպազը 6սընը իսէ Ծնունդ Թա'թիլինին սօնընտա թէ"տիյէ էթմէլի տիրլէր։ Զիյատէ մա'լիւմաթ ալմադ իսթէյէնլէր (Յուլիս 1է գառար) Պրուսատա Ամէրիգան Դրշլար մէթէպլինտէ վէ (Յուլիս 20յէ գառար) Տէրիսա'ատէթտէ Ամէրիգան խանընտա (Պայպը Հաուզ) Միս Փառըրզա, առէքսիյէ միւրաճա'աթ էթմէլի տիրլէր։ 1—2

ԴՐ. Հ. ԳԱԼՈՒՍՏԵԱՆ

ՀԻՍՍԻՅԱՔ ԳԱՔՐԷԼԷՐԻ

— Եէնի Սկնէ չիր'լէրի, Պէտպին սահիֆէլէր, Դալպկհան ը միւ"մինէն, Զէմզեմաթ ը Հուրրիյէթ, Կիւիկիա ֆիզանլարը, Թուհֆէ ի մուհիպպանէ, Ինճիլզաթ ը գալպիյէ, Թէլգինաթ ը սամիմանէ։ —

Իչպու էսէր գըսմ ը ա'զամը հէնուզ նէչը օլունմամըշ 38 փարչա կիւզէլ չի'լէրտէն 'իպարէթ տիր։ Ա-նթոփէրին ճիւմլէ օղուլանլարընա պիրէր նիւսխէ ալմալարընը խասսէթէն Թավսիյէ էտէրիզ։ Ճի'յաթը Իսթանպօլտա 4 վէ Թաշրատա փօսթա իւճրէթի իչինտէ օլարագ $4\frac{1}{2}$ ղրշ. տը՛ր։ Ատանա վիլայէթի իչիւն մէրքէզ ի ֆիւրուխթը Ատանատա Ոսկիան էֆ. Ոսկիանեանըն տիւքքեանը տը՛ր։ 4—5

Ի'ԼԱՆ

Պու սկնէ 'Ա.նթապ Դրշլար մէտրէսէսինին 50նճի սկնէ ի տեվրիյէսի միւնասէպէթիյլէ, Ճունիս 20յէ միւսաատըճ Փազար էրթէսի կիւնիւ մէ"զունէլէրէ 'ա'իտ խուսուսի, վէ 21է միւսաատըճ Սաւը կիւնիւ 'ումումի պիր Ճոթելեան խըտմէթի իճրա զրլընաճաղընտան, պիլճիւմլէ մէ"զունէլէր վէ իսթէյէն տօսթլար մուհապպէթլէ տա'վէթ օլունը՛ր։

Թէչրիճ էտէճէքլէրինի էվվելճէ իւպար էտէն մէ"զունէլէր իչիւն, չէհրաէ խուսուսի միւսաֆիրխանէլէր թէտարիք էտիլճէք իսէ տէ, մէտրէսէ ի մէզքիւրէ զարիպ էվլատլարընը Ճունիս 18 ճիւմ'ա էրթէսի ազշամընտան ի'թիպարէն, պիր գաչ կիւն միւսաֆիր մազամընտա գապուլ վէ անլէրէ միւմքին օլան այէր թարիղլէրլէ իքրամ էթմէյէ չալըշաճագ տը՛ր։

'Ա.նթապ Դրշլար մէտրէսէսի Miss Forman

4 - 5 Prin.

1910 *Մայիս* 18/31

ՍԱՐՐԱՖԻՅԷ·	Էսհ միւպէտ. գվինը.	Լ· Օ·	102	10
	Շ. Տէմիր Եօլ. Թահվ.	»	Ֆրգ.	220	62
	Ա. Գրէսի Ֆօնսիյէ Էժիպսիէն	»		314	50
	Բ. » » »	»		264	
	Պանգ Նասիօնալ տը Կրէս	»		424	50

Մէճիտիյէ ղրշ.	107	35	Դրըմից ղրշ. 50
Մէթալիք ղրշ.	99		Լիրա Ինկլիզ » 110
Կիւմիւշ ուճգ. »	104	25	Կմչ. Միթ. Ճօը » 59
Նափօլէօն	87	9	Գարպօն գա'իմէ 8 60

ԱՒԵՏԱՐԵՐ

ՈՒՄՈՒՐԸ ՏԻՆԻՑԷ,
'ԻԼՄԻՑԷ, ՊԷՑԹԻՑԷ ՎԷ ՍԻՑԱՍԻՑԷՑԷ ՏԱ'ԻՐ ՂԱԶԷԹԱ ՏՐՐ

The Weekly **AVEDAPER**, American Bible House, Constantinople.

ՀԻԼՏ 53. ԻՍԹԱՆՊՈԼ, ՅՈՒՆԻՍ 11, 1910. Ն: 24

ՊԷՆՏ Ի ՄԱԽՍՈՒՍԼԱՐ

ՈՒՖՈՒԳ
(Հ. Մ. Ալէն)

Ֆինլանտիանը ահվալը կէֆլընէլը. Ֆինլանտիանըն իսթիգլալընըն մահվ ու իլզասը՝ էվրօփա զազէթա մուհարրիրլէրինին էֆքեարընձա փէք կազըն կէօրիւնիւյօր: Իչպու մուհարրիր վէ միւ'էլիֆլէր օլ պէօյիւք Կրան Տիւքլիւյիւ պիւսպիէթիւն Րուսիանըն հիւքմ ու միւրագապէսի ալթընտա պրագան եէնի գանուն լայիհասընըն պիլճիւմլէ տէրեճաթ ը գանունիյէսինի քէմալ ը թէհալիւքլէ կէօզէթմէքտէ տիրլէր: Պու գանուն լայիհասըյլէ Ֆինլանտիա Րուսիա իմփէրաթօրլըղընըն տիկեր վիլայէթլէրիյլէ 'այնի սէվիյէյէ էնտիրիւմէքտէ տիր: Ֆինլանտիա տիյէթ մէճլիսի սըրֆ Ֆինլանտիայա 'ա՛իա իչլէրտէ հագգ ու սէլահիյէթէ մալիք պուպուլունաճագ տըր, Րուսիա հիւքիւմէթի իսէ՝ իմփէրաթօրլըղա միւթէ'ալլըգ պիլճիւմլէ ուսմուրընը գարարլաչարրաճագ տըր: Վէ լաքին ասըլ հագիգաթ չու տըր քի, հիւքիւմէթ նէ չէյլէրին մահալլի վէ նէ չէյլէրին 'ուսմուսմի օլտըղընը գարարլաչարրաճաղը սէօզիւնտէն միւրատ փէք իհթիմալ քի Ֆինլանտիա տիյէթինին հէր կէօնէ հազիգի հիւքմ ու սէլահիյէթտէն մահրում օլաճաղընը վէ Ֆինլանտիա ուսմուրընըն փէթէրսպուրկտան իտարէ օլունաճաղընը անլաթմագ տըր: Էզճիւմլէ պէյան օլունտըղընա կէօրէ, աթիտէքի մէ՛էլէլէրի փէթէրսպուրկ մէ՛մուրինի հիւքիւմէթի թանզիմ էտէճէք տիր. Ֆինլանտիատա գուլլանըլաճագ լիսան, ասայիշ ու իհդիսաթընը մուհաֆազասը, մէքթէպ իտարէ վէ նազարէթի, 'ալէնի իհթիմա'աթ, սիքքէ քէսմէք, փօսթախանէ, թէլէկրաֆլար, ճէզա գանուննամէսի իլէ մէճէլլէ ի ան քեամ ը 'ատիյէ:

Պու գանուն լայիհասը Րուսիա Տումա մէճլիսինտէն գապուլ էտիլէրէք, թասդիգ էտիլմէք իւզրէ Ֆինլանտիա Տիյէթ մէճլիսինէ կէօնտէրիլմիշ իսէ տէ, մէզքիւր մէճլիս անը քէմալ ը տիդգաթլէ նազարը ը թէքթիշ ու մու'այէնէտէն կէչիրտիքտէն սօնրա անը թասդիգտէն իմթինա իլէ փէթէրսպուրկա ի'ատէ էյլէտի: Պու գանուն լայիհասը Տումատա թէտգիգ ու միւզաքէրէ օլունուր իքէն, մէչրութիյէթփէրվէր Տէմօգրաթլարըն րէ'իսի Փրօֆ. Միլուգով՝ պու լայիհանըն գանուններա մուխալէֆէթինի վէ Ֆինլանտիա մուխթարիյէթի իտարէսի իլէ գանուն ը էսասինին մուհաֆազա օլունաճաղընա տա'իր գասէմի հիւքմտարլի խիլաֆընտա պուլունտըղընը իսպաթ ու իրա'է էթմիշ տիր: Էլպէթթէ Նէզդէյէ Վէֆտա Զար վէ Տումայը միւտաֆա'а վէ Ֆինլանտիանըն թավր ու հարէքէթինի «Րուսիանըն հաքիմիյէթինէ գարշը սէֆիհանէ պիր միւճահէտէ,» թէմիյէ էտիյօր:

Վէ լաքին պիր գաչ սըրայտտա Ֆինլանտիանըն հուգուգը խիլաֆընտաքի իշպու հարէքէթէ հաթիա իֆրաթ մուհաֆազաքարլարը պիլէ հարէքէթէ կէթիրմիշ տիր: Մէսէլա Փրէնս Մէչէրօքքէ քէնտի զազէթասընտա տէյօր քի, «Ֆինլանտիա մէս՛էլէսի պէնճէ զայէթ էսէֆէնկիզ պիր մէս՛էլէ տիր: Պէն անտէ եալընըզ Րուսիանըն տէյիլ, հաթթա Զարընն պիլէ գուվվէթլի տիւշմէնլէրինին կիպլի էլինի կէօրիւյօրըմ: Անլէր Րուս հիւքմտարը իւզէրինէ չիմտիյէ գատար քէնտիսինէ զայէթ սատըգ պուլունմըշ օլան պիր գավմըն պիւթիւն պուղղ ու 'ատավէթինի ճէլպ էթմէքէ իսթէյօրլար: Սաղ ճէնահ փըրգասընտան եալընըզ պէն Ֆինլանտիալըլարա պուղղ էտիճի տէյիլիմ վէ Զարրն մա'հուտ ատսթլարընըն՝ Րուսիա հիւքիւմէթինի Ֆինլանտիա 'ալէյհինտէ թահրիք էթմէքլէ Րուսի տիւշմէնլէրինին մէմլէքէթի վէ Զարը էլլէրինտէ օյունաճագ եափմագլըգ իւմիտինտէ օլտըգլարընը անլայարագ, տիւչարը հայրէթ վէ տէհչէթ օլուսյօրըմ:»

Տէ՛նեանը ինչո՞ւ գոնֆէրանսը. Իագոչիանըն էտին-պուրկ չէհրինտէ Ցունիա 14-23է գատար 'ագա ը իճթիմա' էտէճէք օլան պու գոնֆէրանս' վուգու' պուլմուչ օլակէչէն չայան ը տիգգաթ իճ-թիմա'աթտան պիրիսի օլաճագ տըր։ Պու գոնֆէ-րանստա Բօմա Դաթօլիքլերինքինտէն մա'տա, տիւն-հանըն պիրճիւմէ միսիոներ չիրքէթլերինին մու-բախխասլարը պուլունաճագ տըր։ Գոնֆէրանս իքի գըսմտան, հա՞նի 'ուսմուսի իճթիմա'կեատտա թօփ-լանաճագ ըէսմի մուբախխասլար իլէ իճրա գոմի-սիոնլարընտան վէ Սինօտ տիվանխանէսինտէ 'ագա ը իճթիմա' էտէճէք օլան 1,000 միսիոներ չիրքէթ-լերի մուբախխասլարընտան 'իպարէթ օլաճագ տըր։

Գոնֆէրանսըն սահէ վէ մահիյէթի պէրվէճի ա-ԼԼի պէյան օլունուբ. «Փրօկրամ, գոմիսիոնլարըն բափօրթլարը, վէ միսիոներ իչինին իսթաթիսթիգ-լերի, մահվա խրիսթիյան օլմայան գավմլար արա-սընտա քի ըէսալէթլերին ահվալընա'ա՞իտ օլաճադլար տըր։ Ամէրիգատա, Ինկիլթէրրատա վէ Էվրօփա-տա էհլ ի խըզմէթ միսիոներլէրտէն, եէրի խրիսթի-յանլարտան, միսիոներ չիրքէթլերի մէ'մուրլէրին-տէն, ըէսալէթլերին միւթէնէվվի' սաֆհէլերինի թէտգիգ ու միւթալա'ա իլէ իչթիղալ էտէնլէրտէն մէգքիւր բափօրթլար իչինն մատաէլեր թօփլամագ-տա տըրլար։ Մէճլիս սալօնընտա իճթիմա' էտէն գոնֆէրանս' մէմալիք ի էճնէպիյէտէքի միսիոներլեր հագգընտաքի իչպու չիւմուլը վէ ֆէննի բափօրթ-լարը, վէ հէր գոմիսիոնըն քէնտի թահդիգաթընըն նէթիճէլերինի իճմալ էտէն քէչֆիյաթընը նազար ը ի'թիպարա ալաճագ տըր։

Գոնֆէրանսըն թէ՛սիրի պէօյիւք օլաճագ տըր։ Սրիսթիյան օլմայան մէմլէքէթլերտէ միսիոներլե-րին տա՛իրէ ի թէպչիրիյէլերինտէ զուհուր էտէն մէս՛էլելերին ֆէննի թէտգիգի (քի պունը 8 գոմի-սիոնլար թագրէպէն 2 սէնէտէն պէրու իճրա էթ-մէքտէ տիրլեր։) քիւսէճէ զայէթլէ հա՛իզ ի գըյմէթ նէթիճէլեր հասըլ էտէճէք տիր։ Պու թէտգիգաթ էհլ ի խըզրէնին չէհատէթլերինէ միւսթէնիտ օլա-րագ, հանկի տա՛իրէլերին իչղալ էտիլմիչ, եախօտ եարըպուչուգ իչղալ էտիլմիչ օլտըգլարընը, նէրէ-լերտէ ահվալ ը հազրրէ իչին խուսուսի վասըթա վէ թէրթիպլերինի, եախօտ նէվ'լերինին տահա գի-յատ թէ՛քիտ վէ թագվիյէ էտիլմէլերինի իճագ էթահիյնի, նէրէլերտէ վէսիլէ վէ ֆուրսաթլարընն վէ հալ ու հաճէթլերին իչէ եարար պիճիւմլէ զուվվէթլերին պիր նօգթայա ճէմ' ու թէվճիհինի իճագ էթահիյնի վէ նէրէլերտէ իչտաչլըգ՝ վագթ ու հալ իճապընճա պիր վազիֆէ օլտըղընը էգօսթէրե-ճէքլէր տիր։ Եէրլի քիլիսէնին քէնտի մէսարիֆինի չը-գարըր իտարէ ինէֆճէ մուգթէտիր վէ քէնտիլիյինտէն փրօփականտա էտէր պիր թէչքիլաթ հայինէ կէլմէսի-նէ մէտար օլաճագ վասըթալար կէօսթէրիլէճէյի կիպի, տախիլի, եա՛նի խարիճէ միսիոներ կէօնտէրէն քի-լիսէնին միսիոներ խըզմէթինի իճա էտէճէք միւ-թէ՛ալիմ էրքէք վէ գատընլարըն քէսաֆի պիր մըգ-տարընը նասըլ էլէ կէչիրէպիլէճէյի վէ քէնտինին սէրվէթ մէնպա՛ըրընտան նասըլ իսթիֆատէ էտէ-պիլէճէյի տախի կէօսթէրիլէճէք տիր։»

Գոնֆէրանսըն բափօրթը՝ փօրմասը 8 սահիֆէ-տէն 'իպարէթ վէ ֆէօյիւք գըթ'ալը ճիլտէր հա-լինտէ նէչըր օլունաճագ, վէ սէքիզ գոմիսիոնլարըն բափօրթլարընը հավի պուլունաճագ տըր։

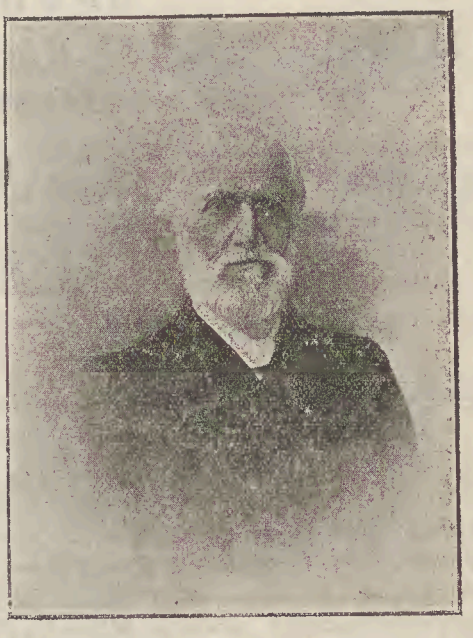

ՎԵՐ. ՏՕԳ. Հ. Ն. ՊԱՐՆԸՄ
(Տր. Հ. Ս. Պաքնը՛)

ՊՈՒՆՏԱՆ իքի հաճիթա էվվէլ իչպու էմէքտար միսիոներին պու մէմլէքէթտէ 52 սէնէ սա-տրգանէ չալըշըպ չապալատրգտան ասնրա, վէճաթ էթմիչ օլտըղընը խապէր վէրմիչ իտիք։ Միւթէ-վէճճա ի միւսահիլէյ Ամէրիգան Պօրտըն Թիւրքիա-տա պուլունան միսիոներլերինին վէ, պիր խաթիանա իլէ, Ճէն. Ամերիգատա պուլունան միսիոներլերինին էն գըտէմլիսի իտի։ 1826, Հոկտ. 5տէ տօղմուչ օլտըղընտան, միւսահիլէյհ 84հիւնճի եաչընըն նըսճը էվվէլինի սայքի պիթիրմիչ իտի։ Միւթէվէճճա գօլէճտէ վէ 'իլմ ի իլահիյաթ մէքթէպինտէ իքմալը թահսիլ էթտիքտէն սոնրա, Ամէրիգատա վա'ըզ-լըգ էթմէյէ պաչլատը վէ պիր գաչ սէնէ սոնրա մէ-մալիք ի էճնէպիյէյէ սէյահաթա չընգտը։ Միւսա-իլէյհ Սրզ ը մուգատտէսի զիյարէթտէն սոնրա, միսիոներլերին սէնէվի մէճլիսի զէմանլերինտէ Տէ-րիսա'ատէթէ կէլտի։ Իչթիթսիյի չէյլեր քէնտիսինին իւզերինտէ էօյլէ 'ազիմ թէ՛սիր իճրա էյլէտի, քի պու չէյ միսիոներ իչի իչինն քէնտիսինէ 'ատէթա պիր տա'վէթ կիպի կէլտիյինտէն, մէգքիւր իչէ կիրմէք իչինն Ամէրիգան Պօրտա միւրաճա'աթ էթ-տի, Պօրտա տախ անը Թիւրքիատա միսիոներլիյէ տա'վէթ էյլէտի։ Իքի սէնէ սոնրա Տր. Պարնըմ Տր. Կուտէլին գըզը իլէ իզտիվաճ էթտի վէ 3 այ տա-

հա եաչամբչ օլսա իսի, ալթուն տույիւնիւնիւ, եա՛նի իպտիվաճքնըն 30նճի բէ՞սի սէնէ ի տէվրիյէսի չէնկիյինի իճրա էտէճէք իսի ։

Իսթանպօլ ճիվարընտա զըսա պիր միւտաէթ թիւրքճէյի թահսիլէ չալըշտրգտան սօնրա, Տր. Պարնըմ Խարփուէթա կիթտի վէ պագրյէ ի 'էօմրիւնէն հէփիսինի օրատա կէչիրտի ։ Սա՛իր ևէրտէ իչլէմէյէ տա՛վէթ օլունտը իսէ տէ, միւմահիլէյհ 'այնի տա՛իրէ ի ճա՛ալիյէթտէ չալըշմազա գարար վէրտի վէ միւմահիլէյհին գարարը 'ադիլանէ իսի ։ Խարփուէթ միսիօնէը ճէմ՛իյէթի թարիխհէին պիր միսլ ու նազիրինի տահա պիւմէյօրզ ։ Խարփուէթա իւչ միսիօնէրլէր վէ զէվճէլերի թագրիպէն 30 սէնէ պիրլիքտէ հաչամըչլար վէ քհամիլէն ահէնկ ու իմթիզաճ իւզրէ հաչամըչլար տըր ։ Մր. Սւլէն պաչլըճա 'իւմի իւահիյաթ թա՛լիմինէ հասը ը նէճա էյլէմիչ տիր ։ Տր. Հոսիւըր պէօյիւք 'ադ ու ճէճէճանէթէ վէ գուվվէ ի թէչէպպիւսիյէյէ մալիք իսի ։ Տր. Պարնըմ հիւան ի րէյ սահիպի իսի, վէ միւմահիլէյհին պէյան էթտիյի րէյ ու ճիքըրլէր՝ 'ահրիզ ու 'ամիգ թէտգիգ ու միւզաքէրէտէն սօնրա, 'ալել 'ումում գապուլ օլունուր իսի ։ Անլերին ևէքտիկերլերինէ ի'թիմատ վէ մահապպէթ ի միւթէգապիլէլերի վար իսի, վէ հէր պիրինի պիւիր իսի քի տիկերլերի՝ էճքհար ը մահսուսլէրինին ղալէպէսի տէյիլ, անճագ իչին խայր ու մէնճա՛աթընը արամագտա տըրլար ։

Իչպու մուհարրիրի 'աճիզ պիր գաչ սէնէ պու նէճիպ իչճիլերէ իչտաչ օլմագ չէրէճինէ նա՛իլ օլմուչ տըր, վէ ի'թիգատընճա մէմլէքէթին սա՛իր հիչ պիր ևէրինտէ քէնտիսինին հայաթ իչինէ պունտան տահա միւսա՛իտ վէ թէչվիգամիզ պիր մուգտատէմէ պուլունամագ իսի ։

Պունտան թագրիպէն 43 սէնէ էվվէլ Խարփուէթա ևէվմի միւվասէլէթիմիզ՝ ասլա խաթըրմտան չըգմայաճագ պիր կիւն տիր ։ Խարփուէթա իւչ սա՛աթ գալա պիր մէսաճէտէ Տր. Պարնըմ վէ սա՛իրլերի պիւի իսթիգպալ էթտիյէր, վէ անլերին կէրմիյէթլի թահիյհէլերի վէ չէհրէ տահա հագըն ևէրտէ պիր չօգ ևէրլի տօսթլարըն խալիսանէ սէլամլարը պիւիմ իւզերիմիզտէ 'աճիմ պիր թէ՛սիր իճրա էյլէտի ։ Իւչ հաճթա կէչմէգտէն Տր. Պարնըմ իլէ իչպու մուհարրիր ի 'աճիզ պիւիմ իլէ պէրապէր 10-12 գատար ևէրլի րուհանի մէ՛մուրլէր պուլունտըզը հալտէ 5 հաճթատան զիյատէ սիւրճէք պիր տէվր ու սէյհահաթա չըգտըզ ։ Իսթիհատըն սէնէվի մէճլիսի Տիյարպէքիրտէ 'ագտ ը իճթիմա էթմիչ, վէ Քիւրտճէ թէչքէլիւմ էտէն էրմէնիլերէ վա'ըզլար կէօնտէրմէք փլանընտան նատի պէօյիւք չէվգ ու չէթարէթ հասրլ օլմուչ տըր ։ Մարտինտէ պիր չօգան թահսիս վէ պիր քիլիսէ թէչքիլ օլունմըչ, վէ Սը'էրտտէ պիր չօգան թահսիս օլունմըչ, վէ մէրհում վէր. Սիմոն Դաւիթ-ևան Պիթլիս քիլիսէսի իւզերինէ չօգան թա'ևին օլունմըչ տըր ։ Եազմուրլար վէ Ֆրանթ նէչրինին գալգմասը սէպէպիյլէ Մուչտա 'ավգ օլունտըգ, վէ Մուչ իլէ Փալու արասընտա հայտուտլար էլլէթինտէ թիւֆէնճ օլտըղը հալտէ իւզերիմիզէ հիւճում էյլէսիլէր իսէ տէ, Տր. Պարնըմ օ զէմանլարտա հիւքիւմէթի ի սէնիյէնին էճնէպիլերէ վէրմէք 'ատէթինտէ օլտըղընը ֆէրմանընը կէօսթէրէրէք անլէրի էֆ'ալը բէտտիյէլերինտէն վազ կէչիրտի, վէ անլեր 103 փարա հէտիյէ ալտրագ կերի չէքիլտիլեր ։

Զաննըմճա, պիր իսթիսնա իլէ օլ տէվր ու սէյհահաթտա պիրէ տէֆագաթ էթմիչ օլան չօպաղարընը ճիւմլէսի բէֆագաթ էթմիչ օլուպ, պուտֆ'ա Տր. Պարնըմ տահի տահա էյի 'ալէմտէ անլեր իլէ պիրլէչմիչ տիր ։ Իչթէ օ տէվր ու սէյհահաթ էսնասընտա պէն քէնտիսինի թանըյըպ անա իմրէնմէյի էօյրէնտիմ, վէ օ վագթտան սօնրա, միւմահիլէյհ իլէ պէրապէր կէչիրտիյիմ սէնէլէր՝ միւմահիլէյհ հագգընտաքի իչպու տուլդումը թագվիյէ էյլէտի ։ Մահլէսիմիզին պիր օլմասը պիւի թէտգիգաթ իճրասընա սէվգ էթտի, վէ թէտգիգաթըմըզ նէթիճէսինտէ փէտէրլերիմիզին իքի պիրտէրլերին թօրընլարը օլտըղլարը թէհագգուգ էթտի, վէ 'այնի տա՛իրէ ի թէպչիրիյէյէ մէնսուպ պուլունան միսիօնէրլէր սըֆէթիյէ օլան րէֆագաթըմըզըն խիթամ պուլտըղը 1872 սէնէսինտէն պէրու, պիւ պիրի պիրիմիզլէ սըգ սըգ մուհապէրէտէ պուլունմըզըզ տըր ։

Իսթիյարլըգ սէպէպիյլէ նէֆսինի էսիրկէմէքլիյէ մէճպուր օլունճայա գատար, Տր. Պարնըմ սատըգ վէ ևօրուլմազ պիր իչճի իտի ։ Օ ասլա չահսի մէնճա՛աթ հահստ չէօնրէթ արահայըպ, անճագ հալընըզ ուղուրլարընա չալըշտըղը քիմսէլէրին ճիհանի վէ րուհանի խայր ու մէնճա՛աթլարընը արար իսի ։ Թիւրքճէյէ վագըճ վէ անը իսա թի՛մալա մուգթէտիր օլտըղընտան, հիւքիւմէթ մէ՛մուրլարընճա էն ա՛լա մարուճ իսի, վէ հիւքիւմէթէ 'արզ օլունան մէս՛էլէլեր միւմահիլէյհէ իհալէ օլունուր իսի։ Միւմահիլէյհ մու՛ամէլաթ ը հուգուգիյէ վէ գանունիյէյէ օլան մէյլանը սէպէպիյլէ, պու իչ իճրա էթմէյէ խասսէթէն միւնասիպ իսի. Պու մէմլէքէթտէ կէչիրտիյի իւք սէնէլէր զարճընտա Սէմէրիգանըն տինի ճերիտէլերինի փէք չօգ պէնտլեր ևազըպ Թիւրքիատաքի իհճիլի իչին ահվալ վէ իհթիյաճաթընը իզան ու պէյան էտեր իսի ։ Կէրչի քէնտիսի Թիւրքճէ թէքէլլիւմ էտեր իսի իսէ տէ, րէճիգլերինտէն հէր հանկի պիրիսի գատար էյի էրմէնիճէ անլար, վէ պէլքի հիչ պիր միսիսնէր քէօյ-

լիւլերին լիսանընը միւմախլէյհ գատար էյի անլա-
յամազ իտի, վէ անըն պու վուգուֆը գարիյէլերի
զիյարէթի էնտասընտա քէնտիսինին իչինէ փէք ա՛լա
ևարամագտա իտի ։

Հէր նէ գատար ասլա 'իլմի իլահիյաթ Թա՛լիմ
էթմէզ իտիյաէտ, 'իլմի իլահիյաթ մէքթէպլի Թա՛-
լէպէսինին էմր ի Թա՛լիմ ու թէրպիյէսինէ միւշ-
Թէրիք իտի ։ Գօլէճ, էյթամխանէ վէ միսիօներ
Ֆա՛ալիյէթինին սա՛իր սա՛իրէլերի՝ կէրչի հիչ պիր
վէճհլէ տօղրուտան քէնտիսինին միւբազագէսի ալ-
Թընտա պուլունմամըշլար իսէ տէ, քէնտիսինին
իսթիարաթ վէ վէսայասընտան վէ մու՛ավէնէթին-
տէն խայլըճա միւսթէֆիտ օլմուշլար տըր ։ Հաթ-
թա միւսախլէյհին ասն սէնէլերի պիլէ սա՛իրլերէ
մուֆիտ սուրէթաէ կէչմիշ տիր ։ Սօնունա գատար
միւսախլէյհին ֆիքըրի պէրրագ վէ գուվվէթլի իտի,
վէ անըն քէնտիսինին ուզուն Թէճրիպէսի իւզէ-
րինէ միւ՛էսսէս օլան իսթիարաթ ու նէտայիճի կէնճ
միսիօներ րէֆիգլէրինէ, քէնտիսինին վիւճուտտա
իգթիտարսըզլըգլարը սէպէպիյէ իճրասընտան վազ
կէչմէյէ մէճպուր օլմուշ օլտըղը իչլէրտէ հա՛իզի
գըյմէթ իտիլէր ։

Լաքին էն զիյատէ հա՛իզ գըյմէթ ու ի՛թիպար
օլան ասլ քէնտիսի իտի, Անըն գուվվէթինին մէն-
պա՛ը քէնտինին էվսաֆ վէ սիրէթի իտի ։ Ո պիւս-
պիւթիւն քէնտի իչինէ վագֆը նէֆս էթմիշ օլուպ
արաւարընտա չալըշտըղը էհալիյի սէվկը իտի ։
Պուննտան պիր գաչ սէնէ էվվէլ միւսախլէյհ Ամէ-
րիգայա 'ավտէթ էթմէմէյէ, անճագ 'էօմրիննիւ րու-
հանի վէ մատտի մէնաֆի'ինէ վագֆ էթմիշ օլտը-
ղը միլլէթ արասընտա գալըպ վէֆաթ էթմէքլիյէ
գարար վէրտի ։ Պուննտան 15 սէնէ էվվէլքի իղթի-
չաչաթտա կէօսթէրտիյի վէճհլէ, միւսախլէյհ ճէսուր
պիր զաթ իտի ։ Ո զէման միւսախլէյհին հուզուր ը
տիւչարը մուխաթարա օլան թալէպէյէ վէ սա՛իր-
լերէ զայէթլէ գըյմէթլի օլմուշ տըր ։ Ո տու՛ա-
քեար պիր զաթ օլուպ հէր կիւն Ալլահ իւէ միւ-
լագաթ էտէր իտի ։ 9 էվվատընտան ճսը չօճուգ-
լըգլարընտա վէֆաթ էթմիշ օլմաղէ միւսախլէյհին
էվէյի մէչագաթ վէ էլէմլերի օլմուշ տըր ։ Պուն-
տան պիր գաչ սէնէ էվվէլ պիղզաթ քէնտիսի
հիւմմա ի թէֆթիտիյէ Թուէթուլըպ էօլիւմ գաիու-
սընա եագըն կէլմիշ, վէ իֆագաթ պուլտըգտան
սօնրա, պանա եազըղը մէքթուպատա «Ախրէթէ
կէօչ էթմէյէ հազըր իտիմ ,» տէյիւ եազմըշ տըր ։

Իչթէ պու տէֆ'ա օ ֆէնատան պագայա իրթի-
հալ էթմիշ տիր ։ Միւսախլէյհին զէմինի իչի պիթ-
միշ օլուպ իսթամէթ էթմիշ օլտըղը Բապպընա պու
իչինի հիսապընը վէրմէյէ կիթմիշ տիր, վէ անըն
էֆէնտիսինտէն «Ա.ֆէրին, էյի վէ սաղոլ գուլ»
քէլամընը իչիտէճէյինէ գավիէն ինանըրըզ ։ Հիչ
չիւպհէմիզ հօգ տըր քի արալարընտա վէ քէնտի-
լէրի իչիւն հաչամըշ օլտըղը քիմսէլէր՝ միւսախլէյ-
հի ուզուն միւտտէթ վէ քէմալ ը չիւքրան վէ մին-
նէթտարի իլէ եատ էտէճէքլէր տիր ։ Հիչ խա-
թալարտա պուլունմամըշ օլտըղը, վէ հայաթընտա
թէնգիտ էտէճէք հիչ պիր չէյ պուլունմաղտըղը իս-
տի'ասընը ասլա գաղոլ էթմէզ իտի ։ Գապիլ քի
էօյլէ զէմանլար օլմուշ քի մէլէքի հարէքէթէ տա-
'իր պա'զը իչլէր խուսուսընտա քէնտիսիյէ եէրլի
իչտաչլարը արասընտա իսթիճլաֆը էֆքէար վագը՝
օլմուշ տըր ։ Լաքին հիչ չիւպհէմիզ հօգ քի սա՛իդ
վէ մուճիպլէրինին փաքիյի, ախլագ ու էվսաֆը-
նըն 'իւլվիյէթ վէ նէճաթէթի, վէ հայաթընըն
պիւսպիւթիւն Ֆրիստոսըն իչինէ վագֆ ու Թագ-
տիս էտիլմիշ օլմասընտան տօլայը պուննլար պիւս-
պիւթիւն ուննուտուլաճագ տըր ։

ՏԷՐՈՒՆԻ ՀԱՑԱԹ

ԷՆ ԻԻՍԹԻՒՆ ԹԷՃՐԻՊԼԷ

«Պէնի սէվԷր մի սին .» Ցով, 21. 17։

Սիմոն Պետրոս քէնտի Բապպընը իւչ քերրէ ին-
քեար էթմիշ օլտըղը իչիւն պու սիւ՛ալ անա
իւչ քերրէ սօրուլտու ։ Սօնրա տէր'էօհտէ էտէճէյի
խըամէթէ 'այէնէյն եէնիտէն Թա՛եին օլունմազտան
էվվէլ Պետրոս Բապպընա տէօնմիւշ իտի ։ Մէլէք-
լէր գըյամ սապահընտա Ֆրիստոսըն գապըրընա կէ-
լէն գարըլարա, «Լաքին սիզ կիտիպ, անըն չա-
կիրտլերի իլէ Պետրոսա՝ Ո սիզտէն էվվէլ Գալիլեա-
յա վարաճագ , . . անը օրատա կէօրէճէքսինիզ
տէյին,» տէտիլէր ։ Օլ միւլագաթ էտնասընտա ին-
քեար էտէն իլէ Բապպ արասընտա նէ վագը՝ օլտը-
ղը պիզէ մա՛իւմ տէյիլ իսէ տէ, պիր Թարագիտան
աճը կիւնահ իգրարը վէ օպիր Թարագիտան գալ-
տըրըլմըշ օլան էմինիյէթին եէնիտէն իպգասը իչիւն
Թաթիլը վա՛տտար էտիլտիյինի խայալ էյլէմէք միւ-
նասէպէթսիզ տէյիլ տիր ։ Թէվպէ էտէն չակիրտին
եարալը գալպի չիֆաեագ օլունճա, օլ վագըֆ
Բապպ անը 'այէնէյն ինքեար էթմիշ օլտըղը կիպի,
քէնտի մուհապպէթինի վէ սատագաթընը տաիի
'այէնէյն իգրար էյլէմէյէ տա'վէթ էյլէտի ։

Պուրատտա 'այան աչիքեար կէօրիւլտիւյիւ իւզ-
րէ, մուհապպէթ Ֆրիստոսա չակիրտ օլմանըն էն
'այի Թէճրիպէսի տիր ։ Հագիդի Խրիսթիյանլար
օլուպ օլմատըղըմըզը պիլմէք իսթէրսէք, Թէճրի-
պէսի «Պէնի սէվԷր մի սին,» քէլամը տըր ։ Պու
սիւ՛ալ հէր չէյի հավի տիր, վէ խրիսթիյան Թէճ-

րիպէսի քիւնհիւնէ գատար վասըլ օլուր։ Թալէպ օլունան մուհապպէթ խայալի պիր մուհապպէթ տէյիլ, անճագ չախսի Հէլաաքեարա չախսի պիր մուհապպէթ տիր։ «Պէնի սէվ'ըր մի սին»։ Պու տէմէք տիր քի, Քրիստոստա էօյլէ պիր չէյ վար տըր քի, էկէր ատէմ անը պիլէճէք օլսա մուհապպէթի Անա ճէլպ օլունաճագ տըր։ Նափօլէօն տիւնեանըն պէօյիւք ատէմլէրինին 'էօմրլէրինի նաղարը միւթալա'այա ալտըղը սըրատա Քիսուսա կէլինճէ, «Նիհայէթ իչ'իէ պիրիսի քի, քէնտիսինի ինանալարա սէվտիրմիչ տիր,» տէյիւ Նիտա էյլէտի։ Իմտի Քրիստոստա ինսանլարըն մուհապպէթինի քէնտինէ ճէլպ էտէճէք նէ՞ վար տըր։ Քիսուստա իտէալ պիր բիւճհան վէ ա'լալըգ վար տըր՝ Անըն էվսաֆ ը ճէլիլէսի ճալիպ վէ խօշ տըր։ Քիսուստա իտէալ պիր էյիլիք մէվճուտ տըր։ Օ նէվ'ի պէչերին էն պէօյիւք վէլինի'մէթի տիր։ Անըն տիւնեանըն մուհապպէթինի ճէլպ էթմէսինին սէպէպինի ինթիհէմտէն Գողգոթայա գատար վագը՝ օլան վագը'ալարտա պուլուրըզ։ Իմտի անըն թալէպ էյլէտիյի մուհապպէթ տասի 'ազիմ պիր մուհապպէթ տիր, «Պէնի էն 'ալի մուհապպէթլէ սէվ'ըր մի սին. պուընլարտան զիյատէ սէվ'ըր մի սին» տէյիւ սիհ'ալ էտիյօր։ Պու՝ Սէն պէնի արգատաչըն օլան չակիրտլէրտէն զիյատէ սէվ'ըր մի սին՝ տէմէք տէյիլ տիր. զիրա պուրատա օլ խուսուստա պահա օլունմայօր, ամմա սէն պէնի արգատաչըն օլան չակիրտլէրին սէվտիյինտէն զիյատէ սէվ'ըր մի սին, տէմէք տիր։ Սանա չօգ 'ավֆ օլունտըղը կիտի սէն տէ չօգ սէվ'ըր մի սին։ Քրիստոսը սաղթ ավմէք քեաֆի տէյիլ տիր, իլլա անը հէր հանկը պիր քիմսէնին սէվտիյինտէն զիյատէ սէվմէլի իզ։ Անըն մուհապպէթի պիզատ էն պէօյիւք մուհապպէթ օլմալը, վէ անըն իչ'ինտէ սա՞իր մուհապպէթլէր զարգ օլմալը տըրլար։ Օլ մուհապպէթ հիւքմ սիւրէն սա՞իգա օլմալը, վէ օլպիր սա՞իգալար անըն վասըթասըլէ իտարէ օլունմալը տըրլար։ 'Էօմրիւմիզիւն հիւքմ էտէն գուվվէթի օ օլմալը տըր։ Էօյլէ՞ մի տիր։ Գալպլէրիմիզտէ էն պէօյիւք մուհապպէթ Քիսուսա՞ մը տըր։ Ֆիքրլէրիմիզին պիրինճի միւլահազասը օ՞ մը տըր։ Անըն մուհապպէթի գալպլէրիմիզին պայըճա արզուսը՞ մը տըր։ Անըն 'էօմրիւ պիզիմ 'էօմրլէրիմիզին հէտճ ի մագսուտը՞ մը տըր։ Անը ֆէվգէլ'ատէ սէվ'ըր մի իզ։

Ռէզալիք մուհապպէթ խըտմէթին պայըճա խասսիյէթի օլտըղընը ունութմամալը իզ։ Քիսուս Պետրոսըն մուհապպէթինէ էմին օլտըղընտա, քէնտի սիւրիւսինիւ օթլաթմասընը անա իհալէ էթտի, զիրա Պետրոս Քիսուսը սէվմէսիյէ անլէրի պէսլէմէք իչ'ին պիր չէյէ մալիք օլապիլիր իտի։ Պետրոս իքինճի տէրէճէտէն պիր չօպան մագամընտա պայըլըճա խասսիյէթէ մալիք իտի, վէ օլ խասսիյէթի մուհապպէթ իտի։ Մուհապպէթ 'իլմտէն, պէլաղաթտան վէ միւթէպագը չէյլէրին ճիւմլէսինտէն էֆզալ տըր։ Քրիստոսըն տէլալէթի թահթընտա ատէմլէրէ եարամ էթմէք իչ'ին մուհապպէթ հէր հալտէ լազըմ օլան պիր խասսիյէթ տիր։ Քիսուս՝ «Էկէր սէն պէնի սէվէր իսէն, կիթ իչ'է վէ գօյունլարըմը վէ գուզուլարըմը օթլաթ,» տէյօր։ Տիւնեայա խըտմէթի էթմէք իչ'ինէ հազըրլանտըղըմըզ վագըթ Խրիսթիյան խըտմէթինէ էն միւնասիպ մէտար մագամընտա մուհապպէթին էֆզալ էհէմմիյէթի ունուտըլտըղը կիւն քիւիսէ իչ'ին զամմը պիր կիւն օլաճագ տըր։ Միսիօներլէրին Կիրակի մէքթէպլինէ տէվամ էտէն պիր 'Արապա օրայա նիչ'ին կիթտիյի սիւ'ալ օլունտըղընտա, ճէվապէն «Օրասը էօյլէ պիր եէր տիր քի, օրատա ատէմլի սէվէրլէր,» տէմիչ տիր։ Էօյլէ պիր մըզնաթըս հօգ տըր քի, մուհապպէթ գատար չէքսին, մուհապպէթ գատար ֆա'իտէլի օլան պիր խըտմէթ լութֆը հօգ տըր։ Սէվմէյէն քիմսէ ատէմլէրի թէրպիյէ էթմէյէ չալըչմասընը, ատէմլէրի էյլիք 'էօմրիւնէ հէր չէյտէն զիյատէ ավլայան՝ մուհապպէթ տիր։ Խրիսթիյան 'էօմրիւնտէ Քրիստոսա օլան մուհապպէթ պիր չէյ տէյիլ, իլլա հէր չէյ տիր. խրիսթիյան 'էօմրիւնիւն մէրքէզի տիր. մուգատտէս 'ամէլլէրին մէնպա՛ը տըր։ Օլ մուհապպէթին գանը պիզիմ տամարլարըմըզտա ճէվէլան էթտիյինտէ, կէվչէքլիքտէն վէ խօտպինլիքտէն մուճիպ ի պէրէքէթ օլան իչ'էքլիյէ սէվգ օլունըրըզ։ Քրիստոսա ֆէվգէլ'ատէ պիր մուհապպէթիմիզ օլտըղընտա, վէ օ պիզիմ իւզէրիմիզէ հիւքմ էյլէտիյինտէ, կիւճ իչ'էրի արզու իլէ իճրա էտէրիզ, անըն մուհապպէթի իչ'ին մուզայագա չէքտիյիմիզտէ սէվինիրիզ, վէ Քիսուսըն մուհապպէթի իչ'ին ճիւմլէ ինսանլարա խըտմէթ էտէրիզ։ Փաք վէ նէճիպ պիր գատընըն մուհապպէթի չօգ տէֆ'ա կէվչէք պիր կէնճ մուճիպ թէչվիգ օլապիլիր. պէճէրիքսիզ պիր տէլիգանլըյը քէնտիյէ կիւվէնիր վէ նէճիպ մագսէտլէրէ տօղու պիր ատէմէ թէպտիլ էտէպիլիր։ Հիքմէյէ օլունտըղը իւզէրէ, պիր կէնճ 'ասքեր տիւշմէնէ գարչը քէմալը չէճա'աթլէ մուհարէպէ էթտի։ Անըն ճէսէտի մուհարէպէ մէյտանընտան գալտըրըլտըղը վագըթ կէօքսիւնտէն պիր մէտալեօն պուլունտուքի, իչ'ինտէ կիւղել պիր գըզըն րէտմի վար իտի. անըն ճէսուրլըղընըն մէնպա՛ը օլ թասվիր իտիյինէ չիւպհէ հօգ տըր։ Խրիսթիյան գանրէմանլըղընըն վէ ատատագաթընըն սըրրը գալպտէ հըֆզ օլունան Քրիստոս մուհապպէթինտէ տիր։ Շակիրտլիյին մէհենք թաչը մուհապպէթ վէ մուհապպէթին մէհենք թաչը խըտմէթ տիր։ Էկէր Քրիստոսը ֆէվգ էլ'ատէ պիր մուհապպէթլէ սէվէր իսէք, օ պիզտէ նէ՞ իլէ պէյան վէ իզհար օլունույօր։

ՀԱՅԱՐ ԹԱՍՎԻՐԼԵՐԻ

ՊԻՐ ՄԱԹՊԱ'ԱՆԸՆ ԻՖԼԱՍԻՑԵԹԻՆԻՆ ՍԵՊԵՊԻ

Եագընլարտա Ամէրիգանըն պիր չէհրինտէ մէչհուր պիր մաթպա'ա միւֆլիս օլտու։ Մաթպա'անըն տիւչմէսինէ պայլըճա սէպէպ օլան ատէմ կէվչէք վէ պիգայա պիրիսի իտի։

Իչէ պայլատըղը վագըթ ֆէվգէլ'ատէ գապկիլիյէթ սահիպի իտիյտէ տէ։ մէզքիւր գուսուրլարըն տախի սահիպի իտի։ Իյինն հէր պիր թէֆէրրու'աթընն ուսթասը իտի։ Անընն թէքեամիւլ էթմիչ օլան սէն'աթը 'ատէթա մաթպա'աճըլարա մէ"յուսիյէթի մուճիպ օլուր իտի։ Ո իչէ պայլատըգտան ալթը այ սօնրա չէհրատէ էն պէօյիւք վէ էն միւքէմմէլ պիր մաթպա'այա մալիք օլտու։ Պու մաթպա'այա չօգ իչ կէլիր վէ չօգ սըփարըչլար էտիլիր իտի։ Օրատա չըղան իչ էօյլէ կիւզել եափըլըր իտի քի՝ պիրինճի տէրէճէտէն օլան իչ սահիպլէրի օրայա միւրաճա'աթ էտէրլէր, վէ տահա զիյատէ իչ սըփարըչ էթմէք իչինն թէքբար թէքբար կէլիրլէր, վէ չօգ տէֆ'ա քէնտիլէրի իլէ պայգալարընը տախի կէթիրիրլէր իտի։ Իչթէ պու էտնատէ մաթպա'անըն միւտիրի պէօյիւք պիր եանլըչտա պուլունտու, վէ պու սէպէպտէն իչ սօնրա խարապ օլտու։ Պիր կիւնտէ չըգարըլաճագ իյինն պէյի պիր հուտուտը օլուսը՝ անտէն զիյատէ իչ չըգարմագ միւմքինն տէյիլ իտի։ Միւտիր պունու պիլիր իտի, լաքին իչ սըփարըչ էտիլտիյինտէ, վա'տընը իճրա էթմէսի միւմքինսիզ օլարղընը պիլտիյի հալտէ, անլէրի ֆիլան վագթա գատար թէսլիմ էթմէյի վա'տ էտէր իտի։ Իչ սահիպլէրի պիր վագըթ պու կէվչէքլիյէ էհէմմիյէթ վէրմէտիլէր, ամմա պու հալ 'ատէթ իւզրէ տէվամ էթտիյինտէ մաթպա'այա կէլէն իչ էքսիլմէյէ պայլատը։ Զօգ կէչմէզտէն մաթպա'անընն իչլէրի վա'տ էթտիյինէ կէօրէ եէթիչտիրմէք իչինն պօլ վագթը օլտու իսէ տէ, նէ՛ չարէ ֆա"իտէ էթմէտի։ Շէհրտէ պուլունան սանքի ճիւմլէ թիւճճար մաղազալարընըն իւմիլէրի պիր եա զիյատէ տէֆ'ալար պօչա չըգմըշ օլարղընտան, քէնտի մաթպա'աճա օլան իչլէրինի պայգա մաթպա'ալարա վէրմէյէ պայլատըլար, վէ օղպիր մաթպա'ալարըն եափարգլարը իչլէր օլ գատար էյի օլմազլար իտի իսէ տէ, հիչ օլմազտա մու'այեէն վագըթտա թէսլիմ օլունուրլար իտի։

Վէ իչթէ վագըթ կէլտի քի, մաթպա'անընն թապ' տէսթիկեահլարընտան պիր գաչը իչսիզ գալտը։ Իչ պուլմագ իչինն չօգ զայրէթ էտիլտի, կէրէք մաթպա'անընն սահիպի կէրէք միւտիրի չէհրին իչինտէ էօթէյէ պէրիյէ տօլաչարագ զա"իպ էթմիչ օլարգլարը միւչթէրիլէրի թէքբար էլէ կէթիրմէք իչինն չալըշտըլար իսէ տէ՝ չօգ ֆա"իտէ էթմէտի, էօտէնէճէք փօլիչտար պիրի պիրի արգասընտան կէլիրլէր իտի, վէ անլէր էվվէլլէրի էօտէնիլիր իտի իսէ տէ՝ պու հալ չօգ սիւրմէտի, զիրա պէօյիւք պիր մէպլազընն էօտէնմէտի իչինն տախի պիր փօլիչա կէլտի վէ անը էօտէմէք միւմքինն օլմատը։ Իւչ կիւն սօնրա մաթպա'այա հիւքիւմէթ թարաֆընտան պիր պէքճի մէ"մուր գօնուլտու։ Պայգալար պու խուսուսատա իչթիհատլէր, վէ ալաճագլըլար փէյտէրփէյ միւրաճա'աթ էթտիլէր վէ պիրի պիրի արգասընտան սէքվէնթրօ էտէրլէր իտի։ Պիր գաչ կիւն սօնրա ալաճագլըլարըն մէնֆա'աթընա պիր թէրթիպ էտիլտի, վէ օլ գատար իւմիտլի պիր թարգտա պայլամըչ օլան մաթպա'ա միւֆլիս օլմուչ իտի։

Պիր մուվաֆֆագըյէթսիզլիք էքսէրիյա 'այնի վագըթտա վագը' օլան պիր թագըմ գուսուրլար սէպէպինտէն կէլմէզ։ Պիր թէքերլեյնն չէնպէրինն գըրըլմըչ քէնարը էն էյի չըմէնարֆէր գաթարընը խաթթտան տրչարը չըգարըր։ Պէօյէ տէ իչ 'ալէմինտէ մալիյէճէ մուվաֆֆագըյէթսիզլիքլէրին չօղու վագթընտա չարէսինէ պագրըմայան պիր գուսուր սէպէպինտէն իյէրի կէլիր։ Օլ գուսուր, էյ տէլիգանլը, պէլքի կէվչէքլիք, պէլքի թէմիզլիք նօգսանը, պէլքի պէքրիլիք տիր քի սէնինն իչինն խաթիգպալընտա թէհտիտա էթմէքտէ տիր։ Պու հէր նէ իսէ, սէպէպինի անլա վէ մուվաֆֆագըյէթսիզլիք տահա վագը' օլմազտան անընն չարէսինէ պագ։

ՖԷՆՆԻՑԱԹ

'ՈՒՄՈՒՄԻ ԹԱ'ԼԻՄ ՈՒ ԹԷՐՊԻՑԷ

(Մ. Մէնասեան)

(Մէսց. Ընկ.ըն էրզրում վէլայեթինդեէ ֆէդէյիլէրէ նազըր)

Պիզիմ էհալինին հէվ թապագալարընտա էլեվմ թա'լիմ ու թէրպիյէ իչինն 'ուսմուսի պիր արզու հիւքմֆէրմա տըր։ Պէլքի հիչ պիր էրմէնի գարիյէսի պուլունմազ քի օրատա մէքթէպէ մալիք օլմազ արզուսը ույանմըչ օլմասընն։ Զէմանէմիզին մէ'արիֆէ 'ա"իտ էն չայանը տիգգաթ վագը'ասը 'ուսմուսի թա'լիմ ու թէրպիյէյէ օլան իչպու արզու վէ իչպու արզույը եէրինէ կէթիրմէք պապընտա պէզլ էտիլէն սա'յ ու գայրէթլէր տիր։ Զիրա 'ուսմուսի թա'լիմ ու թէրպիյէ մէօ"էլէսինին պու եախօտ չու իսթիհգամէթլէ հալլ ու ֆասլը ֆէրալէրին բէֆահիյէթ վէ սա'ատէթի իւզերինէ գաթ'ի թէ"սիրի հա'իզ օլտըգտան պագդա, պիզիմ միլ-

լի, իգիթիսատի, իճիթիմա՛ի վէ սկյասի պի՛ւթիւն աթի հայաթըմզ իւզէրինաէ տախի իճրա ի թէ՞սիր էաէճէք տիր։ Միւսի թա՛լիմ ու թէրպիյէնին իսթիգամէթինի թա՛ինէ մէ՞մուր օլան հէյ՞էթ վէ էլնաս 'ուսմուսի թա՛լիմ ու թէրպիյէնին չափարզ վէ զայէթլէ հայաթի մէս՛էլէսինի չիմոտաէն թէտգիգ ու միւթալա՛ա էթմէք, վէ անա կէօրէ մէքթէպլէրիմիզին փրօկրամլարընտա վէ թէարիւսաթլարընտա մաթլուպ վէ միւվէֆֆէգ օլան էսասի թա՛տիլաթ վէ իսլահաթը իճրա էթմէք վազիֆէ ի միւհիմմէսի իւէ միւգէյլէճ տիրլեր։ Միւսի մէ՛արիֆ մէսլէքինի չզմագուզ էմր ի միւչքիլինաէ պէնիմ տախի սա՛յ ու զայրէթ հիսսէմի կէթիրմէք մագսատիյլէ իչպու պէնտլեր թագըմընըն թանզիմ ու թահրիրինէ պաչլարըմ։

Էվվէլա, 'ուսմուսի թա՛լիմ ու թէրպիյէ ֆիգրինին գուվվէտէն ֆի՛իլէ իհտաճ օլունմասընըն նէթիճէսի նէ՞ օլաճագ տըր։ 'Ուսմուսի թա՛լիմ ու թէրպիյէ հէր սընֆտան օլան քիմսէլերին էվլատլարընը ագալսի պիր մէքթէպի իսթիթա՛իյէ միւատէթ ի թահսիլիյէսինի իքմալ էթմիչ ֆարզ էաէր։ Շիմտիքի թէարիւսաթլէ մէքթէպի ի իպթիտա՛իյէլերին թէ՛ամմիւմիւ թաչրալարտա նէ՞ կիպի պիր սէմէրէ հասըլ էաէճէյինի 'աճէպա տիւչիւնմի՛ւշ միսինիզ։ Պու կիպի մէքթէպի ի իպթիտա՛իյէտէն մէ՞զուն պիր սէն՛աթքեար, պիր չիֆթճի օղլու, հաքօտ պիր չամաչըրճը զըզը նէ՞ իչ իճրասընա մէյյալ օլաճագ տըր։ Թա՛լիմ ու թէրպիյէ օլմուչ քէօյիւ կէնճ՛ քէնտի փէտէրինին գաղմա քիւրէյինի էլինէ ալմագ, հաքօտ թարլասընը սիւրմէյէ կիթմէք իսթէյէճ՛ք մի։ Զամաչըրճը գըզը քէնտի վալիտէսի կիպի եինէ թէքնէ պաչընա կէչէճ՛ք մի։ Տէմիրճինին չօճուղը, պիր մէքթէպի ի իպթիտա՛իյէտէ իքմալը թահսիլ էթմիյէն սոնրա, փէտէրինին քիրլի սէն՛աթընը տէվամ էթմէյէ թէնէզզիւլ էաէճէ՛ք մի։ Սաքսի թագսիրատ հէրքէս թա՛լիմ ու թէրպիյէ օլունտըգաա հէյ՞էթի իճիթիմա՛իյէնին պու իչլէրինի քիմլե՛ր կէօրէճէքլեր տիր։ Զիֆթճի, սէն՛աթքեար, թա՛ճիրլեր հէր միւէյէթին ագալսի 0/0 9ճ՛ինի թէչքիլ էաէրլեր վէ տա՛իմա տախի թէչքիլ էաէճէքլեր տիր։ Էկէր թա՛լիմ ու թէրպիյէ իչպու միւթէնէվվի՛ վէ միւթէ՛ասսիտ իչճիլերին սայըսընը էքսիլթմէյէ մէյլ էաէրսէ, պիզզարուրէ պէօյիւք չէհրլերէ վէ էճնէպի մէմլէքէթլերէ ագաճագ պիր կէնճլեր ազընթըսը իհտաս էաէճէք տիր, վէ պու վէճհլէ մէ՛արիֆ ի 'ուսմուսիյէյի թէչվիզ էթմիչ օլան նէֆս օ գարիյէ վէ գաաապայա պիր լա՛նէթ օլաճագ։ Պիզզարուրէ իչսիզ, վաթան մաւհիթի թէ՞սիրաթընատան մահրում վէ իֆսատ էտիճի րէֆիգլեր արասընատա հօլընը չաչըրմըչ պիր տիլկիրլեր վէ նահօչնուտլար սիւրիւսիւ իհտաս էտէր քի կէրէք ալսագը չալսսիյէյէ, կէրէք իճիթիմա՛ ի վէ սիյասի հայաթա մուզիրր տիր։ Պիզզարուրէ պիլճիւմլէ կէլիչմէլը կէնճլերի ինսանլարընն կէչիմինէ մէտար օլան պու մէչղուլիյէթլէրտէն չէքիպ չըգարթմագլա ֆէչնի ի զըրա՛աթընն վէ 'ամէլի սէն՛աթլարընն թէրագգըսընատ մանի՛ օլուր։ Մէ՛արիֆ ի 'ուսմուսիյէ իչինէ թէչէպպիւս էթմէքլէչ միլլէթճէ թա՛լիմ ու թէրպիյէյէ մախսուս իճիթիմա՛ի, իգիթիսատի վէ սիյասի էօյլէ ազըր վէ իսթիգպալտա միւտահիլ մէս՛ուլիյէթլէրլէ տօլու պիր թէճրիպէյէ կէրմիչ օլու րըզ քի անընն միսլինի տիւնեա հէնուզ կէօրմէմիչ տիր վէ միւթէմէտտին միլլէթլեր էլեվմ անընն իչինտէն կէչմէքտէ տիրլեր։ Պու մէս՛էլէնին հաքիմանէ եախօտ մագսատէ դայր ի մուվաֆֆըգ հալլ ու ֆասլը միլլէթիմիզճէ էն տէվամլը վէ էն վաճ՛նի՛մէթ եախօտ լա՛նէթի մուճիպ օլուր։ Մէ՛արիֆճէ իչպու թէճրիպէմիզին սէմէրէսի հիւքիւմէթսիզլիք տէյիլ, անճագ ասայիչ ու էմնիյէթէ, միլլի հայաթըմըզընն թէհէննահինէ տէյիլ, անճագ թէրագգըսընատ մէտար օլսուն տէյիւ պիզիմ մէ՛արիֆճէ հէտէֆ ի մագսուտլարըմըզա, սա՛յ ու ղայրէթլէրիմիզէ, վէ թէրթիպ ու ուսուլլարըմըզա աթիտէքի պիր դաչ էսասլարը իհտալ էթմէմիզ լազըմ տըր։

Մէ՛արիֆ ի 'ուսմուսիյէնին էսասի պիր գըսմընը էլ իչի թէսմիյէ էթմիյիմիզ չէյ թէչքիլ էթմէլի տիր։ Շակիրտ մէքթէպտէ քէնտի գարիյէ եախօտ գաաապաօընատա պուլունան, վէ իսթիգպալտէ մա՛իչէթինի էլտէ էթմէսինէ վաըթա օլաճագ օլան պաչլըճա մէչղուլիյէթ վէ սէն՛աթլարը էօյրէնմէլի տիր։ Միւթէ՛ալիմ պիր հէյ՞էթ ի իճիթիմա՛իյէնին ա՛զալարը էլեվմ գարիյէ եախօտ չէհրտէ իճրա էտիլմէքտէ օլան պիլճիւմլէ իչլէրին իճրասընա տէվամ էտէճէքլէր տիր։ Թահսիլ ի մէ՛արիֆ տիւնեանընն պու իչլէրինի իճրա էթմէմէյէ պիր գաչամագ եօլու, րահաթպախչ վէ թէնպէլ պիր հայաթա կիրէճէք պիր եօլ, պաչգալարընն սա՛յ ու ղայրէթլէրինին սէմէրէսիյլէ կէչինմէյէ եախօտ գապասայընան սէն՛աթ վէ մէչղուլիյէթլէրին սէվիյէսինտէն եիւքսէլմէյէ սիհրի պիր վաըթա 'ատտ օլունմամալը տըր։

Ինքեար օլունմագ պիր հագիգաթ տըր քի թա՛լիմ ու թէրպիյէյէ արզուքէչ կէնճլէրիմիզին պիւթիւն քիւթլէսինատ վէ հարթա մէ՛արիֆ իչինի իլերի կէօթիւրէն հէյ՞էթլեր իչինատ պու կիպի մուխթիպ մէյլ ու արզուլար հիւքմֆէրմա տըր։ Քէօյիւ նէվճիվան փէտէրինին խօր վէ մուհադգար

սէն'աթընա տէվամ էթմէյէ, եախօտ չիֆթ սիւրմէյէ, գազմա գազմաղա, տէմիր տէօյմէյէ, էվ եափմաղա, աթ նա'լլամաղա, օտուն եարմաղա, եախօտ պու կիպի իչ վէ մէչղուլիյէթլէր իլէ քէնտի կէչիմինի չըգարմաղա մէճպուր օլմասըն տէյիւ, պիր չէհրտէ պիր թաճիր եազըճըսը, եախօտ պիր հիւքիւմէթ մէ"մուրը, եախօտ պիր գօլէճ թա'լիմ ու թէրպիյէ սայէսինտէ հէքիմ, միւհէնտիս մաքինիսթ վէ սա'իրէ օլսուն տէյիւ թա'լիմ ու թէրպիյէ օլմազ իսթէր։ Սայըտա ազ քիմսէլէր իչիւն պու կիպի մէյլէր չայան ը թազտիր օլապիլիրլէր իսէ տէ, էքսէրիյէթ ի էհալի իչիւն մազպուլ օլամազլար։ Թա'լիմ ու թէրպիյէ իչճիլէրին զայէթլէ 'ազիմ օրտուսընը տիւնեանընն իչպու 'ումուտի ումուր ու մէսալհինի տահա զիյատէ պիր իգթիտարլէ իտարէ էթմէյէ հազըրլամալը վէ անլէրի իչտէն գաչընմազա սէվգ էթմէմէլի տիր։

Էհալիմիզ արասընտա սէն'աթլարա վէ էլ իչի թալէպ էտէն հէր նէվ' մուֆիտ մէչղուլիյէթէ իսօր նազարլէ պագմազլըգ մէյլի հէր հալտէ տէֆ' ու իզալէ էտիլմէլի տիր։ Մէ'արիֆ ի 'ումումիյէ հէտէֆ ի մազսուտընընն գուվվէտէն ֆի'լիլէ իխրաճը պիզի լիւզումլը իչլէր իճրասընտան վարէսթէ գըլմայաճագ տըր։ Տիւնեանընն իչլէրի տա"իմա ինսանլար մա'րիֆէթիյլէ իճրա օլունաճագլար տըր։ Շու գատար քի մաքինալարընն եարտըմըլլէ օլ իչլէրին աղըր եիւքիւ խանֆիֆլէնէճէք տիր։ Միւթէ'ալլէմ վէ զայր ի միւթէ'ալլիմ հէրքէս չալըշըպ չապա լայարագ 'ըրզ ուննամուսը տա'իրէսինտէ պիր կէչիմ էլէ կէչիրմէլի տիր, վէ պու իչլին ագալլի 0/0 9Յի, չիֆճիլիյի տախի սէն'աթ ի'թիպար էտէրէք սընա'ի իչլէր օլաճագ տըր։ Իմտի մէ'արիֆ ի 'ումումիյէ լուղէթին էն վասի' մա'նասըյլէ սէնայի'է մախսուս պիր թա'լիմ ու թէրպիյէ օլմալը տըր, եա'նի ինսանլարընն պիլճիւմլէ պայլըճա ֆա'ալիյէթլէրինի, էզճիւմլէ մուսիգի, րէսմ, հէյքէլթրաշի գատար չիֆճիճիլիյի, թէպապէթ վէ 'իլմ ի հուգուգ, ֆէլսաէֆէ վէ 'իլմ իլահիյաթ գատար ֆէննի մէկանիքի տախի հավի օլմալը տըր։ Թա'լիմ ու թէրպիյէմիզ 'ումումի վէ մուխթարատան սալիմ օլաճագ իսէ, իչթէ պու գատար վասի' վէ միւթէննէվի' օլմալը տըր։

Մաքինաճըլըգ, հէքիմլիք, 'իլմ ի մե'ատին վէ քիմեա եախօտ 'իլմ իլահիյաթ կիպի 'ալի թա'լիմ ու թէրպիյէ իլէ իսթիհսալ օլունան սէն'աթլար տար իւլ ֆիւնունէլարտա քէնտիլէրէ լայըգ օլան մէվգը'ի զաթէն թուրմուչլար տըր։ Լաքին էֆրատը էհալիմիզին կիւճ հալ 0/0 պէրիսինին տահա պիր խայլի սէնէլէր, վէ պէլքի 'ասըրլարճա միւտէթտէ տար իւլ ֆիւնուն տէրսլէրինէ տէվամ էթմէյէ ֆուրսաթը եախօտ լիւզումը օլաճագ տըր։ Էլեվվէլ էն միւթէմէտտին[1] միլլէթլէրին էֆրատընըն 0/0 պիրինի պիլէ տար իւլ ֆիւնունէլարտա իքմալը թահսիլ էթմէմիչ տիր վէ էթմէյէ տէ լիւզումլարը եօդ տըր։ Մէ'արիֆ ի 'ումումիյէնին հէտէֆ ի ամալը գուվվէտէն ֆի'լիլէ իխրաճ օլունունճա, պիզիմ միւսթագպէլ չիֆթճի վէ սէն'աթքեարլարըմըզը իսթիտա"ի վէ բիւչիյէ մէքթէպլէրիմիզ մէյտանա կէթիրէճէք տիր։ Իմտի իսթիտա"իյէ մէքթէպլէրինէ գարիյէ վէ եախօտ գասապատա պուլունան պայլըճա սէն'աթլարընն ճիւմլէսի տախի մուհիմմ պիր մէվգը' թուրմալը տըրլար։ Մէ'արիֆ ի 'ումումիյէնին մուգթազիյաթը պու տըր։ Զիրա մէ'արիֆ ի 'ումումիյէ տէմէլլէ եալընըզ հէր ֆէրտին թէրպիյէսինի անլամայաճաղըզ, անճագ վէ 'ալէլխուսուս օլ ֆէրտլէրին իճրա էթմէյէ մէճպուր օլաճագլարը պայլըճա ֆա'ալիյէթլէրին մէճմու'ընը անլայաճաղըզ. Պու մա'նա իլէ չիֆթճիլիք վէ պաղչէվանլըգ տէրս վէ միւմարէսէլէրի մէ'արիֆ ի 'ումումիյէ թէարիսաթընտա լիսան եախօտ էտէպի թահսիլլէր գատար, էլ իչլերի թարիխ եախօտ 'իլմ ի հիսապ գատար մուհիմմ պիր գըսմ թէչքիլ էտէրլէր։

Պա'զըլարճա սէն'այի' թա'լիմինին լիւզումը հիսս օլունմըշ, վէ թա'լիմ ու թէրպիյէյէ մախսուս միւնֆէրիտ միւ"էսսէսէլէրէլ պու իհթիյաճըն տէֆ'ի իչլին թէչէպպիւսաթ պիլէ վաղը' օլմուշ տըր։ Գաֆգասիատա Մանթաշեան էֆ. զըրա'աթ վէ պաղչէվանլըգա մախսուս պիր մէքթէպ թէ"սիսի իչլին էփէյիճէ պէօյիճէք պիր մէպլաղ թահսիս էյլէմիչ տիր։ Ատանա զըրզընընտան էվվէլ Մուշեղ Եպսկ. պիր զըրա'աթ մէքթէպի թէ"սիսինէ հէր հալտէ մուգթազի օլան պիր գաչ եիւզ լիրայը ի'անէթէն թօփլամագ իւզրէ Մըսըրա կոմիչ տիր։ Միացեալ Ընկ.ըն իտարէ մէճլիսի միւթէխասսիսլէր մա'րիֆէթիյլէ սէնէվի 800 լիրա պիւտճէլի պիր զըրա'աթ մէքթէպինին փլանընը թանզիմ էթմիչ տիր։ Իզմիրտէ պիր թիճարէթի մէքթէպի թէ"սիսի իչլին թէչէպպիւսլէր վէ ի'անէլէր օլույօր։ Տէրսիա'տէթտէ թիճարէթէ մախսուս պու կիպի պիր խաթիգամէթլէ աչըլան խուսուսի մէքթէպլէր թէչվիգ օլունույօրլար։ Սա"իր պիր միւնասէպէթլէ պէօյլէ պիր թարաֆլը թա'լիմ ու թէրպիյէ վէրմէք մագսէտիյլէ աչըլան միւ"էսսէսաթ ը թա'լիմիյէնին իճթիմա'ի վէ սիյասի հայաթըմըզդա վէրճէքլերի զայէթ 'ազիմ մազարրաթլարը կէօսթէրճէյիմ։ Պու պէնտտէ չու մուհիմմ հադիգաթը թէ"քիտ էտէպլիլերիմ քի մէ'արիֆ ի 'ումումիյէ ու-

սուլընտա 'այնի մէքթէպ տախլիճնտէ միւմքին մէրթէպէ վէ միւթէնէվի' 'իմլէր վէ սէն'աթ տէրսլէրի պիրլիքտէ 'այնի նազարէթ թահթընտա վէ 'այնի չակիրտլէրէ թա'լիմ օլունսունլար։ Թէվֆիճիհէքար տուդուլարլէ մէչպու', միւմասիլ էֆքէքար ու թէսավվուրաթլէ եօղրուլմուշ, ճալիպ ի մէրագ միւթալա'ալարլէ մէչհուն վէ թէ'ավիւն ֆիքր ու մէդիյէ թէրպիյէ օլունմըշ պիր հէդ'էթ ի իթթիմա'իյէ մէյտանա կէթիրմէք, սա'իր հիչ պիր վէճհլէ միւմքին տէյիլ տիր։ Սա'յ ու զայրէթվէ թահսիլի հէքտիկէրինէ թէվֆիտ էթմէք, միւթէնէվի' ի վէ սէն'աթլարլէ մէչղուլ օլան սընըֆլար արասընտա բի'այէթքեարանէ պիր իչտաչլըգ թէ'սիր էթմէք, հուրր պիր ճէմ'իյէթի հիւսն ի ախլագա վէ հիւսն ի իտարէյէ մալիք էթմէք սա'իր հիչ պիր վէճհլէ միւմքին տէյիլ տիր։

ՍՈՒՀԱՐԲԷՐԱԹ

ՆԷ՞ ՕԼԱՃԱՂԸՋ

(Վէր. Ց. Գ. Պէ-լըթ-լէան, Ա.ՅՆԻապ)

Փրօթէսթանլըղըն էօթէտէն պէրու, 'ալէլխուսուս չու սօն սէնէլէրտէ կիրիֆթար օլմուշ իտիյի էսէֆէնկիզ հալլէրէ պագարադ, անըն հաղըր վէ վէ միւսթագպէլի նօգթասընտան նէ՞ օլաճաղըզ սիւ'ալը խաթրա կէլմէմէք օլամայօր։

1. Էսէֆ վէ միւթալա'ամըզա չայան օլան պիր խուսուս նուֆուճաճա զայ'աթմըզ տըր։ Տէվրի իսթիպտատան ի'թիպարէն տիյարըմըզըն նիչէ սէմթլէրինտէն խուսուսա Անատօլու վէ էրմէնիսթան ճիհէթլէրինտէն պինլէրճէ էֆքատ վէ եիւզլէրէ 'ա"իլէլէր տիյար ը էճնէպիյէյէ հիճրէթ էթմէքլէ միւէթ խայլըճա նուֆուս զայ' էթմիչ իսէ տէ, պու զայ'աթ Փրօթ. ճէմ'աթլարընտա պէլլի պիր սուրէթտէ մէյտանա կէլմիչ տիր. զիրա անլէր սայըճա ազ օլմազլէ իւմիտլի կէնճլէրինին վէ ևա պիր գաչ պէլլի ֆամիլեանըն նազը մէքեան էթմէսի օլ ճէմ'աթ իչհուն գուվվէթտէն տիւշմէք տէմէք օլմուշ տըր։ Պու եիւզտէն պիր վազթ չէն վէ չէվզլի օլան նիչէ ճէմ'աթլարըն զաթէն տիւշհուն վէ սէֆիլ պիր հալէ կէլմիչ օլմալարը աճը իլէ միւշահատէ օլունմագտա տըր. վէ չու սօն վազ'այը միւ"էլլիմէ իսէ, պա'զը ճէմ'աթլարը քիւլիյէն մահվ էթտիյէ կիպի, նիչէլէրինի տէ իզալէսի սէնէլէրէ մախսուս օլան պիր սէֆալէթէ կիւրիֆթար էթմիչ տիր։

2. Իքինճի պիր խուսուս բուհանի իչճիլէրին գըլէթի։

Ամէրիգայա հիճրէթ միւէթիմիզ իչհուն պիր մէսէ"էլէ օլալտան պէրու քիւիսէլէրիմիզտէ փէյտէրփէյ քէնտի վա'ըզ վէ չօպանլարընը զայպ էթմէք տէ օլմուշլար տըր, Պու խուսուս Բիւթանիա մէրքէզի, վէ Ասարփուէթ իթթիհատալարը իչհուն սահհ օլտըզը կիպի, Ատանա վագը'ասը տախի Կիլիկիա իթթիհատը իչհուն փէք տէհչէթլի պիր տարպէ օլմուշ տըր. վէ իչթէ պու աճըգլը հալըն նէթիճէսի օլարագ տըր քի, պու կիւն նիչէ ճէմ'աթլար չօպանը օլմայան սիւրիւ կիպի սէֆիլ վէ փէրիչան պրագըլմըշ տըրլար։ Վէ էն աճըգլըսը չու քի, զայպ օլանլարըն եէրինի տօլտուրմագ իչհուն կէնճլէրիմիզ արասընտա պու պագտէ հիչ պիր կէօնէ հավէս վէ արզու եօգ տըր։ Պունուն պէլլի պիր սէպէպի տիյարըն սիյասի ահվալը օլագլիր իսէ տէ, տանա գուվվէթլի պիր սէպէպի, ճէմ'աթլարըն էօթէտէն պէրու վա'ըզ վէ չօպանլարա տօզրու թաչըտըզը նալայըգ բուհ վէ թուրթտըզը նալսօչ մէվգի' տիր։

3. Իւչհունճիւ պիր խուսուս Ինճիլի իչէ ազ զիյան վէրմէմիչ տիր, պու տա ճէմ'աթլարըմըզ արասընտա կիրմիչ օլան խարիճի ֆըրգալար տըր. Մկրտականլըգ, Եպիսկոպոսականլըգ, Շաբաթականլըգ վէ Մօրմընլուգ ... Վագա'ա պունլարըն վէրտիյի զիյանլար 'այնի տէրճէէտէ օլմամըշ իսէ տէ, եհնէ տէ չուրատա պուրատա խայլը զիյանլար էյլէմիչլէր տիր։ Վագա'ա պու կիւն անլէրտէն պա'զըսընըն թէ'սիրի գալմամըշ իսէ տէ, եէթէր քի զա'իֆ օլան ճէմ'աթլարըմըզը զա'իֆ պրագմըշլար տըր։

Պու սըրատա զիքր էտէ՞մէգմիիզ իննթիպահ ը բուհանինին սու՞ի խսթի'մալը իլէ, նիճէ ճէմ'աթլարըմըզ արասընտա մէյտանա կէլմիչ օլան նիֆագ ու չիգագը վէ պա'զը ուլդունսուզ հալլէրի։ Ռէմալը էսէֆլէ զիքր էտէրիզ քի իննթ. բուհանի կիպի քիւիսէլէրճէ ճանլը վէ մուհիմմ պիր մէս'էլէ պու կիւն «Ռուհճուլըգ» (քեա՛չքի պու թա'պիր քիւլլիյէն թէրք էտիլէ իտի) իտմի ալթընտա թահգիրտիզ պիր մէս'էլէ օլմուշ տըր։ Վէ էսէֆլէ չունը տախի իչհտիյօրուզ քի պու կիւնլէրտէ իքինճի տէֆ'ա վաֆթիզ օլմագ թա'լիմի իլէ նիճէ ֆիքրլէր բահաթսըզ էտիլիյօր։ Ճէմ'աթլար արասընտա ֆըրգա բուհու ուլանտըրըլմագտա տըր։ Վագա'ա պու կիպի հալլէր հէր եէրտէ վուգու' պուլան հալլէր տիր։ Նէ օլուր իսէ օլսուն. անճագ պիզիմ կիպի զա'իֆ ճէմ'աթլար իչհուն պունլար պախթսըզլըգ տըր։

4. Պիր ախէր խուսուս, Փրօթէսթանլըգ վէ Լուս. քիլիսէսի հագգընտա թաչընըլան հիսսիյաթ։ Հէր նէ իսէ նիճէ եէրլէրտէ Փրօսթէսթանլար քէնտի պաչլարընա այրը պիր վիւճուտ կիպի տուրա-

մամբչ , իլլա տահա զիյատէ վալիտէ քիլիսէսինին կէօղկէսինտէ գալմըչլար . Նէթիճէսի իսէ պէօյիւ-մէմէք օլմուչ տըր : Վէ եինէ պիր թագըմ քիմսէ-լեր իսէ , էօթէտէն պէրու Փրօթէսթանլըղըն այրը պիր թէչքիլաթ հայինատէ մէյտանա կէլմէսինի կէօ-յա թահսին էթմէմիչ օլարագ Փբօ. Լաա. Ֆրուհու թաչըմազլէ Նիչէ Փրօթէսթանլարը կէվչէթիքլերի կիպի , Նիչէ Լուա.ը տա եէրլէրինատէ գա՛իմ պրագ-մագլըղա սէպէպ օլմուչլար տըր : Պիզատէ , «Քիա՛չ-քի այրըլմազ օլմայա իտի,» տէրիզ, լաքին միւմքին մի իտի : Վալիտէ քիլիսէնին էօնիւնատէ պէս իքի եօլ վար իտի , Նա իսլահաթը գապուլ էթմէք . Նա-տա Միւսլիմլերի Թարա էթմէ՝ Իքինճիսի տահա դօլայ իտիյինատէն անը էթտի , վէ էկեր պու կիւն միլլէթիմիզէ խըտմէթ էթմէնինէն էյի եօլու Փրօթ. Լուա. բուհու իպրազ էթմէք իսէ , անա տա քէ-մալը մուհապպէթլէ հազըրըզ :

5. Պիր պաչգա խուսուս , քիլիսէ վէ ճէմա՛աթ-լարըմըզըն ֆաալլըղէ վէ պիւղինաէլ անվալը: Սէնէ կէչ-մէզ նէչէ ճէմա՛աթլարլա պիր ալթիւսթլիւք օլմա-լը , վէ զանն էաէրսին պու տա օլմազսա , բահաթ էաէմէզլէր : Պունուն սէպէպի իսէ եա փօսթ զավ-զասը , եա ա՛զալըզ իտտի՛ասը եա տա վա՛ըզ զավ-զասը : Խոճանըն տըչարը չըգմասըյլէ Նիչէ մէքթէպ ալթիւսթ օլուր , պէօյլէ տէ պաչ պէյլիսիզ վէ մէյտան իպսիզ կիպի Նիչէ ճէմա՛աթլար կիւնլէ-րինի չարփըչմազլա կէչիրմիչլեր տիր : Պու իսէ պիզի խարիճատէ օլանլարա կիւլիւնճ էթմիչ օլտըղը կիպի , տահիլիմիզի տահի խարապ էթմիչ տիր : Վագա՛ա սա՛իր ճէմա՛աթլարտա պու օլապիլիր , լաքին պու գատա՛ր մը : Պու թիրեաքիլիք զանն էաէրսին , պիզ ժողովականլարա մահսուս տըր :

6. Եինէ քիլիսէ ա՛զալարըմըզըն անվալը տահի ճայի թէ՛էսիւֆ տիր : Պու ա՛զալըզ մէս՛էլէսի օլ գատար աճըլը պիր Նօգթայա կէլմիչ տիր քի , Նիչէ եէրլէրատէ իսլահաթ սայքի չարէսիզ տիր . Եէկեանէ չարէ՛էէնիտէն թէչքիլաթ տըր : Թէրպի-յէյէ գօյմադ վէ եա քէսմէք պու միւմքին օլամա-յան պիր մէս՛էլէ օլմուչ տըր : Պու հալ իսէ Նիչէ սըրալարտա ա՛զա օլան իլէ օլմայան մէյանէսինատ պիր խուսուսի ֆարգ պրագմատըզտան մա՛տա , պաչգալարըն ա՛զա օլմալարընա թէօքէզ օլմուչ , վէ քիլիսէյի քէնտի եիւքսէք մահիյէթինատէն էն-տիրմիչ տիր :

7. Վէ սօն եէրատէ պիր պէլիի միւչքիւլաթըմըզ տա ֆաբա մէս՛էլէսի տիր : Պու զա՛իֆ ճէմա՛աթլար հէր վագըթ տա փարայա միւհթաճ իտի, պու կիւն-լէրատէ իսէ իչինատէն կէչմիչ վէ կէչմէքատէ օլտըղը-մըզ պուհրանըլը էեամ սէպէպինատէն Ինճիլի իչին իհեասը իչիւն տահա զիյատէ , պէլքի տէ հէր հան-կը վագըթտա օյտուղունատան զիյատէ , փարայա միւհթաճ ըզ : Նիչէ եէրլէրատէ քիլիսէ պինալարը եօգ . եէնի պինալար ինչա էտիլմէլի , Նիչէ եէրլէր-տէ էսքիլեր եէնիլէնմէլի , վէ անլէրլէ պէրաբէր մէքթէպ վէ վա՛ըզ էվի եափըլմալը : Ճէմա՛աթլար զա՛իֆ միւչմիւչ վա՛ըզ վէ չօպանլարընը իտարէ-տէն 'ադիլ . անըն իչիւն տէ մու՛ավէնէթ լազըմ , Պու պապատ օլան զարուրի իհթիյաճը քի՛մ տէֆ՛ու թէսվիյէ էտէճէք :

Միւհթէրէմ Պօրտա պունըն իչիւն պիր տէյէճէյիմիզ եօգ : Օ պու տիյարտա օլան Ինճիլի իչ իչիւն քիւլլիւ ագչէ սարֆ էթտի . վէ էթմէքտէ տիր , վէ աճը իլէ զիքր էտէրիզ քի էմէյէ կէօրէ տէ մահսուլ ալամատը : Շիմտի իսէ տիյարը սա՛իրէտէ օլ գատար կէնիչ իչէ վար քի , կիւճհալ անլէրի վիգայէ էթմէքատէ տիր : Շու հալտէ վէ Ամէրիգաճա պու կիպի մագսէտլէրէ փարա թօփլամագ մէս՛էլէսի միւչքիւլէչմիչ օլտըղը թագտիրատէ , նա՛սըլ Պօրտա իւմիտ էտէրիզ : Քեա՛չքի միւմքին օլ-ատա տա պիր միւատէթ զանիճէ Ֆարարմ էտէպիլ-սէ , լաքին իգթիզա ի հալտէն պու օլամայագագ կէօրիւնիյօր : Իմտի նէ՞ էտէճէյիզ :

Իհթիյաճ վէ միւչքիւլաթըմըզըն ֆիհրիսթլերի-նի չօղալթմայալըմ : Հալըմըզ մա՛լիմ Ա՛աճիզլերի պու տիյարտա Մէլէքիւթ Ուլլահ իչիւն պէտային օլանլարատան տէյիլ տիր : Էննիհայէ Ինճիլի հագի-գաթլար զալիպ կէլէճէք տիր . պու ճիւմլէ իլէ չու սէֆիլ հալլերատէ նէ՞ էտէճէյիզ , վէ պէօյլէ կիտէր-սէք, օլ ճէլիլ մագսէտ խըտմէթ էտէճճ՞ք մի իզ : Պու պապատ հիչ տէյիլսէ , չու աֆիտէքի պիր զալ նօգթալարա տիգգաթ էթմէք , պէլքի պիզի տահա սաղլամ պիր մէվզի՛է գօյաճագ տըր :

1. Պու տիյարտա օլան պիւթիւն Ինճիլի քիլի-սէլէր վէ անլէրին թէչքիլ էյլէտիյի իթթիհատլար արասընատա պիր 'ուլմուլմի կոնֆէրանս օլմալը : Պու կիւնէ գատար նէ քիլիսէլէր նէ իթթիհատ-լար եէքտիկէրլէրինի անլամամըշլար , վէ նէ տէ արալարընտա պիր նէվ՛ի պիրլիք վէ իթթիհատ պաղը օլմուչ տըր : Հէր իթթիհատ քէնտինէ կէօ-րէ պիր մէսլէք իթթիխաղ էթմէքլէ , պա՛զէն մու-խալէֆէթատ պուլունմըշլար , վէ պիր՛ուլմուլ էտատ վէ իթթիհատ խաթթընտա իշլէնիլմէտիյինտէն 'ուլմուլ իշ քէսպի գովվէթ էտէմէմիչ տիր :

Պիւթիւն Փրօթէսթանթլըղա մահսուս օլ-մագ իւզրէ 'ուլմուլ պիր իթթիհատըն օլմասընա կէչմիչատ փէք չօգ միւչքիլաթ վար իտի: Արթըգ չիմտի օ գալգմըշ օլմազլէ միևնասիպ օլմազ մը քի չիմտիտէն օլ պապատ թէտարիք օլունսուն , վէ միւ-

թաճ օլտըղըմըզ խուսուսալարտան պիրի էլտէ էտիլէրէք թագվիչէթ վէրիլսին։ Պէօյլէ պիր թէճճէմիւ՝ օլուր իսէ,

2ճի պիր իհթիյաճ տախի, եա՛նի ՚ուժուժ փրօթէսթէղղա մախսուս օլան պիր իման իզրարը տաախի հազըրլանա պիւիր։ զիրա կէրէք պու պապաէ վէ կէրէք թա՛լիմ վէ գանըչ նօգթալարընտա էփէյի իալահաթա միւհիմճ պիր հալտէ իզ։

Յիւնճիւ քիլիսէ իտարէսինճէ տէ պէլլի պիր իալահաթ լազըմ կէօրիւնիւյօր։ Տէյիլ լազըմ, իլլէ զարուրի տիր։ Էլլի ալթմըշ սէնէնին թէճրիպեսի աչըգ պիր սուրէթտէ իսպաթ էթմիչ տիր քի, ճէմա՛աթլարըմըզ ժողովականըղ ուսուլընա հալա հազըր տէյիլ տիրլէր, վէ գանըչըմըզճա, Ինճիլի իչին թէրագզըսընա պու ուսուլ խատըմ օլմագտան իսէ զիյանը օլմուչ տըր։ Քէնտի քէնտինի իտարէ էթմէտէ պիլմէյէն ֆէրալերի քիլիսէ ուժուրը կիպի մուհիմմ ուժուրըն իհալէսի, հէնուզ զավզալար վէ նէթիճէսի էսէֆէնկիզ հալլար օլմուչ տըր։ ՚Աճիզլէրի ժողովականըղը թահսին էտինլէրտէն իմ, լաքին պունընլէ պէրապէր չու սօն կիւնլէրտէ պու գանըչա կէլտիմ քի, Ինճիլի իչին թագվիչէսի իչիւն ուսուլը իտարէմիզտէ պէլլի պիր թէպտիլաթ օլմալը։

4. Քիլիսէլէրիմիզ կէնճլէրի բուհանի իչէ թէչվիզ էթմէք իչիւն տահա նէճիպ բուհ վէ տահա քհամիլ աթվար իպրազ էթմէլի տիրլէր, վէ պունընլէ պէրապէր ՚իլմ ի իլահիյաթ մէքթէպի տէ ճալիպ պիր հալա վազ՝ էտիլմէլի։

5. կէնճլէր վէ կէնճ գըզլարըն զայրէթքէչ չիրքէթլերինէ վէ կէնճլէրին Խրիսթիյան չիրքէթլերինէ խուսուսի էհէմմիյէթ վէրմէլի։

6. Մէքթէպլէրիմիզտէ չիմտիքնտէն զիյատէ Ինճիլի թա՛լիմլէրէ տիգգաթ օլունմալը։

7. Պիր թարաֆտան միւհթէրէմ Պօրտա զիյատէ սապրը օլմասընը իսթիրհամ էթմէյիմիզ կիպի, ճէմա՛աթլարըմըզտան տախի տահա ճէօմէրտ վէ տահա ֆէտաքհար օլմալարընը թալէպ էթմէլի իզ։

ՄԻՍ Գ. ՇԱԹԸԳ

Օն սէքիզ սէնէտէն պէրու Ուրֆատա միսիոնէրէ սըֆաթըյլէ ՚ազիմ խըտմաթը սէպգաթ էտէն ֆազիլէ Միս Շաթըգ սօն զէմանլարտա վիւճուտճա զա՛աֆիյէթինտէն նաչի իֆա ի խըտմէթ էտէմէյէճէյինէ թէքմիլէն միւթմէ՚ին օլարագ, Աժէրիգայա միւթէվէճճիհէն հարէքէթ էթմիչ տիր։

Շուրաճըգտա Միս Շաթըգըն խըտմաթը ՚ազիմէսինտէն վէ ֆէզա՛իլ ի ախլագիյէսինտէն պահա էթմէք ՚ատէթա զայր ի դապիլ տիր։ Անըն հագըղնտա ճիլտլերճէ քիթապ եազմագ միւմքին օլտըղը հալտէ, չու մուֆարագաթ խապէրինի ալըը ալմագ տէրունիմտէն հիսս էյյէտիյիմ թէ՚էսիւրաթ ը գալպիյէմի չու վարագփարէյէ վազ՝ էթմէք իսթէտիմ։ Իչթէ մուհարէպէտէն ֆիւթուհաթլէ վաթանընա ՚ավտէթ էտէն պիր գահրէման։ Օ՝ պիչարէ, պիքէս վէ տէրտնաք քիմսէլէրին թէսէլլիսի, հաբրալը գալպլերին պալաանը օլմագ իւզրէ չալըչտը, հօրուլտու, հաթթա կէճէլերի ույգուսուզ գալտը։ Պահսուսուս չօլ 1895 վազը՛ա ի միւտհիչէսինտէ պիզ Ուրֆալըլարա կէօսթէրմիչ օլտըղը մու՛ավէնէթ վէ հիսս ի մուհապպէթ հիչ պիր զէման գալպիմիզտէն սիլինմէզ, վէ սիլինմէյէճէք տիր, իչթէ օլ ֆէլաքէթ զէմանլարընտա իտի քի, ինճի տանէլերի կիպիկէօզ հաչլարընը տուլ վէ էօքսիւզ գալմըչ օլան եիւզլերճէ պիքէսլերին գան իլէ միւլէմմա՝ կէօզ հաչլարընա գարըչտըրտը։ Եալընըզ պունուն իլէ տէ իքթիֆա էթմէյիպ, թարիհ ի մուֆարագաթընա տէյին եիւզլերճէ մաղլում տուլ վէ էօքսիւզլերի վալիտէ ի միւչֆիգէ կիպի չէֆգաթ գանատլարընըն ալթընա ճէմ՚ էտիպ, զէմանըն մուխթիպ ֆուրթունալարընտան մուհաֆազա էյլէմիչ տիր։

Միս Շաթըգ պիր Ամէրիգալը օլտըղը հալտէ, հազիգի պիր վաթանսիէվէր, միլլէթփէրվէր վէ հաթթա թէքմիլ պիր Հայ հալինտէ եազմըշ, չալըշմըչ տըր։ Վաթանընը վէ միլլէթինի ունուտտուպ, միւմքին մէրթէպէ չարգ հիսսիյաթընը թաչըմըշ, վէ պէօյլէճէ քէնտինի զիյատէսիյէ սէվգիրմիչ վէ իւնսի գըլմըշ տըր։

Ալտըղըմըզ մէվսուգ խապէրէ նազարէն, Միս Շաթըգ Ուրֆատան սօն տէֆ՚ա մուֆարագաթը էսնասընտա վիւճուտճա օ գատար զա՛իֆլէմիչ վէ իփրանմըշ իտի քի, քէնտի փէրվէրտէսինտէ պուլունան նիչէ խալդ սօն տէֆ՚ա օլարագ, անըն մէլէքսիմասընը կէօրմէք վէ կէօզ հաչլարըյլէ միւլէմմա՝ էլվէտա՛լարընը վէրմէք ֆուրսաթընա պիլէ նա՛իլ օլամամըշ տըրլար։ Սէսսիզ վէ չամաթասըզ 18 սէնէ մուգատտէմ Ուրֆա գափուլարընտան իչերի կիրէն վէ օրատա Խրիսթիյանլըգ նամընա ՚աճա՛իպաթ իճրա էտէն գահրէման Միս Շաթըգ եինէ ՚այնի գափուլարտան սիւքիւնէթլէ չըգըպ վաթանընա միւթէվէճճիհէն հարէքէթ էթմիչ տիր։

Իչթէ սիւքիւնէթտէ վէ Անատօլունըն հիճրա պիր քէօչէսինտէ հաչանըլան մախֆի, լաքին նէթիճէսի փարլագ վէ ՚ազիմ օլան պիր ՚էսմր։ Միւսթագպէլտէ Ուրֆանըն թահչլարը պիլէ սիւքիւթ էթմէյիպ, հաչասըն Միս Շաթըգ սէտասընը րէֆ՚ էտէճէք տիրլեր։

Սէվկիւլիւ Միս Շաթըգըմըզ հէր նէ գատար Ուրֆատան այրըլմըշ իսէ տէ, հիսս ի մուհաջպէթի տա՛իմա գալպիմիզատէ պագը գալաճագ տըր։ Իմաի էլվէտա՝ սանա էյ միւչֆիգ գալպ ի մատէր։ Աբթըգ պիզ Ուրֆալըլար սէնին սըճագ գալպինին փէրթէվլէրիյլէ ըսընամայաճաղըզ։ Սէնին մէլէք կիպի փարլայան սիմանըն նուրլարը կէօզլէրիմիզի օգչամայաճագ տըր։ Գուշ կիպի կէօզլէրիմիզէն պիր անատ նիհան օլտուն։ Իչթէ ճիւմլէմիզ թարաֆընատան սօն էլվէտա՛ըմըը սանա թագաիմ էտէրիմ։

Տէրսա՛ատէթ ՏԻԳՐԱՆ ԵՐՏՕՂԼՈՒԵԱՆ
Մայիս 15, 1910

ՄԻՒՆԹԷԳԻՏ ԷՖԷՆՏԻՑԷ ՊԻՐ ԳԱՋ ՍԷՕԶ

(Ս. Վ. Ֆէֆֆէլեան, Թաբոռա)

1.

Ճէլէվէէ Շաբէյէ զաղէթա ի միւ՛թէպէրէսինին Ապրիլ 12/25 թարիխլի նուսախէսինատէ «Հաճըն վէ Թաւէն մուհաջիրի» սէրլէվհալը պիր մէգալէ գըրա՛աթ էյլէտիլը։ Մուհարրիր էֆ. պու մէգալէսինատէ Թաւէն մուհաջիրինին Հաճըն ահվալը հագդընտա նէյը էյլէտիյի մէգալէսինատէ սէհվիյաթ վէ եանլըզ թէսավվուրաթը լէտ էլ ինթիգատ թաստիհէ ա՛յ էտիյօր։ Պու սէհվիյաթ վէ եանլըզ թէսավվուրաթընատա մուհաջիր ի միւհաճիրէյնին հէր կէօրտիւյիւ վէ իչթիտիյի վագը՛ալարըն բուհրնը տէյիլ, իլա «զահիրիսիյլէ» թէհարրի էթմէսինատէն զուհուր էթմիշ օլտուղընա համլ էտիյօր։ Թաւէնին մուհաջիրի Հաճընատա Փրօթէսթանլըղըն թէրաձգըսընը էհալինին նազարընատա տինին գըյմէթի օլմամասընա ՚աթիք էտիյօր։ Կէօյա Հաճըն էհալիսի մէնգի՛աթ վէ մուհասէսնաթ խաթրը իչիւն գօլայլըգլա քէնտի տինլէրինի գէտա էտիյօրլար։

Էվվէլա, պու իտտի՛այա գարշը եազան մուհարիր էֆ. Հաճըն էհալիսինէ իանատ էտիլէն ՚ազվիյաթը ճէրհ էտէմէյօր։ Մուհարրիր պու տին թէպտիլաթընըն ֆէլսէֆէսինի տէվր ի խաթիպատատա պուլուէյօր։ Իտարէ ի մէզաքիւրէնին մէզատիր վէ մէզահիմինատէն, վէ քէնտիլէրին կէրատանլարընա թագմըշ օլտըղը աղըր վէ մէչ՚ում զէնճիրլէրին սըղլէթինատէն Հաճըն էհալիսի եօլու չայըրըպ, թէվհհիւմէ տիւչէրէք քէնտի խէլաս վէ նէճաթլարընը միսիօներլէր կիպի համիլէրի պուլունան Փրօթէսթանլըգատա արատըլար, տէյիւ ճէվապ վէրիյօրլար։ Պու ճէվապըն մա՛նասը՝ Հաճըն էհալիսի մէնգի՛աթ վէ մուհասէսնաթ խաթրը իչիւն տինլէրինի թէպտիլ էթտիլէր տէմէք տիր։ Զաթէն մուհաջիրին իտտի՛ասը տա պու իտի։ Շու հալատէ եինէ մուհաջիրի թաստիգ էթմիչ օլտու։ Պիլաչիւպհէ մուհաջիրին պէնիմ տէ տէմէք խաթէտիյիմ պու իտի։ Էկէր տինին գըյմէթի օլսա իտի, ճէմի՛ի մէնգի՛աթլարընատան վէ հաթթա հայաթլարընատան վազ կէչէճէքլէր, լաքին տինլէրինի թէսլիմ էթմէյէճէքլէր իտի, տէմէյէ տէ հագդը վար։ Պու սէպէպտէն մուհաջիր քէնտի խաթիհքւամընատա մէրտ տուրուր յօր. լաքին միւնթէգիտ իսէ՝ քէնտի իտտի՛ասընատա մէճբուհ տիւչիւյօր։

Մուհարրիր էֆ.նին պիր տիկէր խաթաասը տա Հաճըն էհալիսինի թէպրիյէ էտէճէք եէրտէ տանա ֆէնա պիր թէօհմէթլէ իթհամ էտիյօր։ Մուհարրիրին մուհաջիրէ վէրտիյի ճէվապա նազարէն, Հաճըն էհալիսի իտարէ ի խաթիպատատըն զատր ու զուլմընըն սա՛իգէսի թաստընատա «գօյուն սիւրիւսիւ կիպի, չայըրըպ վէ խէլասը թէվհհիւմէ տիւչիւրէք,» «Միսիօներլէր կիպի համիլէրի պուլունան Փրօթէսթանլըգա» իլթիճա էյլէմիյլէր։ «Գօյուն սիւրիւսիւ կիպի չայըրմագ» վէ «Խէլասը թէվհհիւմէ» տիւչիւրմէք ՚իպտիլէրինին զիհնէ իլգա էյլէտիքլերի մա՛նայա նազարէն, Հաճըն էհալիսինին ՚ագլըրը քէնտիլէրին իւզէրինէ ամիր օլան իրատէթին գոնթրոլ վէ իտարէսինատէն չըգմըշլար։ Էկէր պէօյլէ իսէ՝ եա թէճէննիւն էթմիչլէր վէ եա տա բիւյա կէօրմիւչլէր։ Մէզքիւր իքի հալ ը պէլատէթին հէր հանկի պիրիսինէ տիւչար օլտուլար իսէ, օլ հալ ը զայր ի միւթթալի՛տէ նա՞սըլ օլապիլմիչ քի պիր խայր ը տիկէր խայրա պիրթէրճին վէլ ինթիխապ խէլասլարընը «Միսիօներլէր կիպի համիլերի պուլունան Փրօթէսթանլըգատա» արայապիլմիչլէր։ «Գօյուն սիւրիւսիւ կիպի չայըրան վէ թէվհհիւմէ տիւչար օլան պիր ՚ազ պունը եափապիլիր մի։»Դալիպա մուհարրիր էֆ. Հաճըն էհալիսի «Գօյուն սիւրիւսիւ կիպի չայըրըպ» չուրայա պուրայա սալտըրըր իքէն, բասթ կէլէ Փրօթէսթանլըգ իլթիճակեահրնա տիւչտիւլէր տէմէք խաթէր։ Էկէր պէօյլէ իսէ, պունա գարշը պիր չէյ տէնիլէմէզ, ֆագաթ ատէմի մէյտան ը մու՛արազատա քիւչիւք տիւչիւրէն պուրհանլար իրա՛էսինատէն սարֆ ը նազար օլունսա տա, մուհաջիր Անէմա Շէրիֆ էֆէնտինին ՚ազվիյաթընը ճէրհ էթմէք իչիւն մէվճուտ օլան տանա սաղլամ վէ տանա մուհագդադ վէ միւսէլլէմ պուրհանլարա թէվէսսիւլ օլունսա, տանա էյի օլմա՛զ մը իտի։

ՅՈՒՈՒՆԱԹ Ը ՍԻՅԱՍԻՅԷ

ՏԱԽԻԼԻՅԷ

—•—

Մէճլիս է ժող'ոսանըն 102ռդէ ներկա'ը. Պու իմ-թիմա'տա ախգը 'ասքէր ուսուլընճա մո՛ն' սայը-լանլար զայպուպէթ էտէր իսէ, հագգլարընտա օ-լուննաճագ մու'ամէլէյէ տա՛իր սէտարէթին թէզքէ-րէսի 'ասքէրի էնճիւմէնինէ հէվալէ օլուննըշ տըր։ Էմնիյէթ ի 'ուսմուսիյէ միւտիրիյէթինճէ թանզիմ օլուննան պիւտճէյէ 50,000 լիրանըն զամը հէյ՛էթ ի վիւքէլտճա գարարլաշտըղը հագգընտաքի թէզ-քէրէ ի սամիյէ օգուննտու։ — 'Ասքէրի թէգա'իւտ վէ իսթի'ֆա գանունը հագգընտա մագամը սէտա-րէթին թէզքէրէսի հարպ էնճիւմէնինէ կէօնտէ-րիլտի։ — 2 սէրտարը էքրէմին մախտումլարընա զիյատէ մա'աշ վէրիլմէսի թէքլիֆինի հավի թէզ-քէրէ միւվ. էնճիւմէնինէ հէվալէ օլուննըշ տըր։ — կրիա հագգընտաքի թէլէկրաֆնամէլէրին մէվրիտ-լէրի օգուննտըգտան սոնրա, Էվգաֆ նազարէթի պիւտճէսինէ կէչիլտի։ Իտարէ ի մէրքէզիյէ պիւտ-ճէսի օլուպ 5,450,600 ղրչտան 'իպարէթ օլան պի-րինճի ֆասլա տա՛իր պիր խայը միւզաքէրաթ վէ միւնագաչաթ ճէրէյանընտան սոնրա, պա'զը թա'-տիլաթլէ գապուլ օլուննտու. մէսարիֆ ի իտարէյի թէչքիլ էտիպ 6,059,180 ղրչտան 'իպարէթ օլան 2ռնճի ֆասլ 'այնէն գապուլ օլուննտու։ Պա'ռէհու Էվգաֆ պիւտճէսինին 9ըռնը ֆասլընա գատար օ-լան ֆասլլարը տախի պա'զը թա'տիլաթլէ գապուլ էտիլմիյէր տիր։ — Մէճլիսին 103իւնճի իճթի-մա'ընտա խըտմէթի բէտիֆէտճ պէտէլի չախսի ու-սուլընըն լազվը հագգընտաքի գանունըն ա'ռանճա թա'տիլ էտիլմէսի իւզէրինէ, պու պապտճ հար-պիյէ էնճիւմէնինճէ թանզիմ օլուննան մազպաթա օգուննտը. պա'տէլ միւնագաչա բուզնամէյէ իտխա-լընա գարար վէրիլտի։ — Պա'ռէհու 'իլմիյէ պիւտ-ճէսինին միւզաքէրէսինէ պաչչանմըշ տըր։ Իտա-րէ ի մէրքէզիյէնին 5,64,000 ղրչտան 'իպարէթ օ-լան մա'աշաթ ֆասլը պիր խայը միւնագաչաթը մուճիպ օլտու։ Բուամէլի վէ Անատօլու գազ'ասքէր-լիքլէրի մէ՛մուրիյէթլէրինին գալտըրըլմասը թա-լեպ օլուննտը իսէ տէ, 'ազըպէթ պէօյիւք պիր էք-սէրիյէթլէ մէզքիւր մէմուրիյէթլէրը իպգա էտիլմիչ-լէր տիր։ Թարիզ մուխասսէսաթընտան 'իպարէթ օլան 2ռնճի ֆասլտա միւսթահագգիյն վէրիճալը 'իլմիյէ միւհէթաճիյինինէ 1,900,000 ղրչ. զամը գա-պուլ օլուննարագ, պու ֆասլ 6,666,400 ղրչ. օլմագ իւզրէ գապուլ օլուննմըշ տըր։ Պա'տէհու 'իլմիյէ պիւտճէսինին 3ռնճի ֆասլընա գատար միւզաքէրէ վէ գապուլ էտիլմիչ տիր։ — Մէճլիսին 104իւն-ճիւ իճթիմա'ընտա Մանասթըր վիլայէթինտէն 100 պին 'Օսմանլը նամընա կիրիա հագգընտա միթինկ իճրա օլուննտըղընա տա՛իր թէլէկրաֆ օգուննուպ ալգըչլանաը։ — Էրզրումտաքի 'արսալարընն պէլէ-տիյէյէ թէրքի հագգընտա պիր թագրիր օգուննտու։ Ճավիտ պէյ «կէլէճէք սէնէ պու արազի իչիւն պիր իսթանթիսթիպ թանզիմ օլուննուպ հանկըլարընն պէ-լէտիյէլէրէ թէրքի մուվաֆըգ իսէ, անլէր թէրք օլուննա պիլիր,» տէմիչ վէ իչպու միւթալա'ա գա-պուլ էտիլմիչ տիր։ — Էվգաֆ պիւտճէսինին պա-գըյէսինէ Մէքքէ վէ Մէտինէ իչիւն 22 պին ղուռ-րուչ տահա թախսիսաթ 'իլավէսիյլէ հէյ՛էթ ի 'ու-մումիյէսի գապուլ օլուննտու։ Վաբիտաթ պիւտ-ճէսինին միւզաքէրէսինէ պաչչանմըշ տըր։ Իսթան-պոլ թօփրագ իճարլարը 3,484,000 ղրչ. պիրինճի ֆասլ, 4,950,000 ղրչ. բուսուսմաթ 2ռնճի ֆասլ, 7,110,675 ղրչ. հասըլաթը միւթէֆէրրիգա 240 պին ղրչ. 'իլավէսիյլէ 3իւչիւնճի ֆասլ, պագայա թահ-սիլաթընտան վէ 425,880 ղրուչտան 'իպարէթ օլան 4իւնճիւ ֆասլ, խազինէ ի մալիյէ մուխասսէսա-թընտան վէ 5,675,200 ղրչ.տան 'իպարէթ օլան 4ռնճի ֆասլ 'այնէն գապուլ օլուննմըշ տըր։ Պա'տէհու վիլայէթլէրին էվգաֆ վարիտաթընա կէչիլտի։ Թօփրագ իճարլարը 757,700, բուսուսմաթ 3,610,000, միւթէֆէրրիգա հասըլաթ 34,485,303 ղրչ. պու ֆասլլար տախի գապուլ օլուննտու։ Սոնրա էվ-գաֆ պիւտճէսինին մէվատտր գանունիյէսի օ-գուննտու։ Եէքիւն վարիտաթ 67,519,000 մէսարի-ֆաթ 66,121,254 ղրչ. կէօրիւլմէքլէ թասվիպ օ-լուննտու։ 3իւնճին մատաէտէն 15ինճի մատաէյէ գատար ճիւզ՛ի թա'տիլաթլէ գապուլ վէ 15ռնճի մատ-տէ թայ էտիլմիչ տիր։ 'Իլմիյէ պիւտճէսի տախի թէմամէն թէտգիգ վէ գապուլ էտիլտի։ —Մէճլի-սին 105ինճի իճթիմա'ընտա Օրման, Մէ'ատինին վէ Զրա'աթ նազարէթի պիւտճէսի միւզաքէրէյէ գօ-նուլտու։ Մա'աշաթ 3,448,518 ղրչ.։ Տր. Տաղաւար-եան էֆ. տէմիչտիր քի «Պու նազարէթին թախսի-սաթը տիկէրլէրինքէնին թախսիսաթընա նիսպէթլէ փէք տուն տըր։ Աղլամայան չօճուղա սիւթ վէրմէգ-լէր։ Քհալի նէ գատար աղլայոր իսէ, Զրա'աթ նազա-րէթի տէ աղլայըգ ֆազլա թախսիսաթ իսթէմէլի տիր։ Նազարէթին մա'աշաթտան մա'տա 20 միլեոն ղրչ. թախսիսաթը թէտգիգ օլուննուր իսէ, Զրա'աթա հիչ ֆա՛իտէսի օլմատըղը կէօրիւլիւր։ Փարալար մէ՛մուրլարա վէրիլիլիյօր Հարպիյէյէ 14 միլիոն լիրա թախսիս օլուննույօր. տիւչիւնէլիմ քի 26 միլիոն լիրա վարիտաթը օլան պիր տէվլէթ հարպիյէ իչիւղ

14 միլիոն լիրա վերիր իսէ, զբրա՛աթըն թէրագ-
զբսը իչիւն տախի պիր չէյ վերելի տիր։ Վարի-
տաթըմզը պիր ազ տա զբրա՛աթ կիպի իրատ կէ-
թիրէն չէյլերէ գուլլանալըմ, տէյլերէք վէ տահա
սա՛իր պէյանաթատա պուլունարագ խայը թէնգի-
տաթատա պուլունմըշ օլարզը կիպի, ա՛զատան ֆէ-
րիտ պէյ տախի պու հօլատա թէնգիտաթատա պու-
լունարագ զբրա՛աթա չիմտիքի 200,000 լիրատան
տահա զիյատէ թախսիսաթ վէրիլմէսի լիւզումընը
տէրմիյան էթմիշ տիր։ Զբրա՛աթ նազըրը իչպու
ինթիգատաթա միւնասիպ սուրէթատէ ճէվապ վէրե-
րէք քէնտիսինին Մալիյէ նազարէթինտէն զբրա՛աթ
մէքթէպլերի իչիւն զիյատէ թախսիսաթ իսթէմիշ
օլարզընը վէ Մալիյէ նազըրընըն տախի գապուլ
էթմիշ օլարզընատան կէլէճէք սէնէ պիւտճէսինէ գօ-
նուլաճագ օլարզընը պէյան էթմիշ տիր։ — Միւ-
թէ՛ազզիզէն պիւտճէնին թէտդիգաթընա տէվամ օ-
լունարագ պա՛զը թա՛տիլաթ իճրա օլունմըշ վէ
էվրօփայա 6 թալէպէ կէօնտէրիլմէք իչիւն վա՛ղ է-
տիլէն 204,450 զրչ. թախսիսաթա պիր միւլի տա-
հա զամմըյէ մէքթէպի սէնայի՛ մէ՛զունէրինտէն
12 էֆէնտինին էվրօփայա ի՛զամընա գարար վէ-
րիլտի, վէ տիկէր զամ՛մ թէքլիֆաթը րէտտ էտիլտի։

Կէչէ ֆա՛ելէֆ. Տիւվէլ ի համիյէ ճէն. Գօնսօ-
լօսլարը կիրիա հիւքիւմէթի իճրա՛իյէսինէ 2 նօթա
վէրմիշլէր տիր։ Ինճի նօթատա Միւսլիման մէ՛-
մուրլարըն եունան զբրալը նամընա պիւա թահլիֆ
իճրա ի վազիֆէ էյլեմլէրինէ միւսա՛ատէ ի՛թաալը
վէ երինէ պիւթահլիֆ Միւսլիման մէպ՛ուսլարըն
գապուլը թալէպ օլունույօր։ Խարիճիյէ նազըրը
Րիֆ՛աթ փաշա կիրիտէ գաթ՛ի մուխթարիյէթ վէ-
րիլմէսի իչիւն խայը օղրաշմըշ, Ինկիլթէրրա,
Ֆրանսա Խարիճիյէ նազըրլարընա պէյանաթ ը մու-
հիմմէտէ պուլունմըշ իսէ տէ, տիւվէլ ի համիյէ
չու արալըդ կիրիա մէա՛էլէսինին էսասըյէ իչթի-
ղալ էտէմէյէճէքլէրինի թէ՛քիտէն պէյան էթմիշլէր։
Րիֆ՛աթ փաշանըն թէքլիֆաթընա կէօյա Ինկիլ-
թէրրա էն զիյատէ մուխալիֆէթ կէօսթէրմէքտէ
իմիշ։ Կիրիա մէա՛էլէսի սէպէպիյէ Թիւրքիանըն
պիճիւմէն իսքէլէլէրինի տէ Եունանիստէնա վէ էմթը՛ա-
սընա գարշը պօյկոթ իճրա էտիլմէքտէ օլարզընատան,
Եունան սէֆիրի Պապ ը Ալիյէ կիտէրէք Փրօթէս-
թօ էթմիշ, Սաարա՛զամ փաշա տախի տէմիշ քի,
էհալի քէնտի վաթանփէրվէրլիյի իլէ պօյկոթ ի՛լան
էյլեմիյինտէն պունու հիւքիւմէթ մէն՛ էտէմէզ։ —
Մահմուտ Շեվքէթ փաշա Արնավուտլըգատան պու
կիւն Բուս վափօրըյէ չէհրիմիզէ ՛ավտէթ էտէճէք
տիր։ Միւշաւիրլէրի պիր ղազէթա մուհաբրիրիյէ
միւլագաթը էսնասընատա տէմիշ տիր քի, «Արնա-
վուտլըգատա վազիֆէմ խիթամ պուլսը։ Պու կիւն
Գօսօվա վիլայէթի ՛արզը իթա՛աթ էյլէտի։ Եալը-
նըզ Մալիսխա գալըյօր։ Պուրատա թախմինէն 15
պին ՛ասը թօփլանմըշ տըր։ Պունլարլէ իչթիղալ
վազիֆէսի տէ Շեվքէթ Թուրղուտ փաշայա իհալէ
էտիլմիշ տիր։ ՛Ասլար գաթ՛իյէն իթա՛աթ ալթը-
նա ալընաճագ վէ սիլահլարը թօփլանաճագ տըր։»
Սիլահլարըն թօփլանմասընա քէմալը կէրմի իլէ
տէվամ օլունույօր։ — Տիւնքի ճիւմ՛ա կիւնիւ
Պէյլէր պէյ սէրայընտա ա՛ման վէ մէպ՛ուսան ա՛-
զասընա իքրամէն պիր զիյաֆէթ ի սէնիյէ քէչիտէ օ-
լունմըշ տըր։—Եարընը ագչամ տախի ա՛ման մէճլիսի
րէ՛իսի Սա՛իա փաշա մէպ՛ուսան, ա՛ման վէ վիւքէլա
չէրէֆինէ Թօգալճան օթէլինտէ պիր զիյաֆէթ վե-
րէճէք տիր։—Այտընը վալիսի Մուխթար՝ պէյ՝ Ալա չէ-
հրատէն չէքտիյի պիր թէլէկրաֆնամէտէ պիլտիրիյօր քի
պիր ժանտարմա միւֆրէզէսիյէ, Զագըրճալը չէթէսի
արասընատա վուգուա՛ պուլան միւսատէմէտէ, ժան-
տարմալարտան 4 քիչի թէլէֆ, 7 քիչի մէճրուհ
օլմուշ, վէ չագըրճալը չէթէսիյէ ֆիրարա մուվաֆ-
ֆագ օլմուշ տըր։ Մէզքիւր չէթէ թա՛գիպ էտիլ-
մէքտէ տիր։» —Խըտիվ ը Մըսըր Զարչէնպիհ կիւ-
նիւ չէհրիմիզէ միւվասէլէթ էթմիշ տիր։ — ՛Օս-
մանլը վէլի ի ՛ահտը մա՛իյէթիյէ պէրապէր Վիէն-
նատան Փէշթայա ՛ազիմէթ էթմիշ տիր։ Միւշա-
րիէյհին գապուլը իչիւն Սօֆիատա պէօյիւք թէ-
տարիքաթ կէօրիւլիյօր։ — Ատանա վալիսի ճէ-
մալ պէյ չէհրիմիզէ եէթիշմիշ տիր։ — Ղազէթա-
լար իլէ մէվգութ բիսաէլէրինի փօսթա իւճրէթլէ-
րինէ տա՛իր եէնի գանունըն ահքամը պու փէնճ-
չէնպահէն ի՛թիալարէն իճրա օլունմազա պաչլա-
մըշ տըր։ — Լ՚ընկ-բէյ տէյօր քի «Հիւքիւմէթ՝ սէ-
ֆա՛ինի հարպիյէ ինչա՛աթընը սուրէթ ի գաթ՛իյէ-
տէ օլարագ Ամմաթրօնկ ֆապրիգասընա իհալէ էթ-
միշ տիր։ Պու սէֆինէլէր 17 պին թօնօլըգ 2 զբրն-
լը իլէ 12 պին թօնօլըգ 1 գրուազէօրտէն ՛իպա-
րէթ տիր։ Պունլար նիհայէթ 18 այ ասնրա սույա
թէնգիլ էտիլէճէքլէր տիր։ — Դայսէրիյէյէ 2 ՛ա-
տէտ օթօմօպիլ ճէլպ օլունմըշ օլուպ չիմտիլիք թա-
լաս վէ սա՛իր մահալլէրէ իչէմէքտէ իմիշ։ —Պիթ-
լիս վալիսի Թահգիգաթ իճրասը իչիւն Մուշա կիթ-
միշ տիր։ — Մայիս 3է միւսատըֆ Սալը կիւնիւ
Հալէպ վալիսի Ֆահրի փաշա Մար՛աշը թէչրիֆ
պույուրմըշլար։ — Մար՛աշատա միւլի կէօրիւմէ-
տիք պահալըլըգ հիւքմ սիւրմէքտէ օլուպ, պուղ-
տայըն օգգասը 3½ զրչ.ա եիւքսէլմիշ տիր։ Աճըզ-
յանն պայըլըպ տիւշէնլէր չօգ իմիշլէր։

Ին. ՀԿ. Շար քիլիսէ պինասընըն ինչասը իչիւն սուտուր էտէն ֆէրմանը Ազգապետարանա թէսլիմ էտիլմիչ տիր։ — Պիր թահրիրաթ ը ըէսմիչէ իլէ Շուրա ի Տէվլէթին գարարը իւզերինէ թահին ի սինն վէ զայր ի հիւմհագըընտա օլաճագ միւրաճա՛աթլար անճագ 1305-7 թէվէլլիւտիլէր իչիւն գալուլ օլու- նաճաղը վէ տիկէր պիր թահրիրաթլէ տախի Փրո. մէքթէպլէրինին լիսթա վէ փրօկրամլարը՝ նէյր էտիլէճէք Միւսլիմ վէ զայր ի Միւսլիմ մէքթէպլէրին իսթաթիսթիք ճէտվէլինէճ ատրճ էտիլմէք իւզրէ իսթէնիլմիչ տիր։ —Պաղչէ (Ատանա) քիլիսէ պի- նասընըն գուրպինտէ վա՛ըզ Մովսէս էֆէնին զայ- րէթիլէ պիր ատ կիւզել մէքթէպ պինասը ինչա է- տիլմիչ տիր։ —Խարնըտա Աւմանլար պիր էյթամ- խանէ աչմըշլար տըր։ —Վեր. Յ. Տ. Ղազարեան 28 սէնէտէն պէրու Տէնէք Մա՛ատէնինտէ վա՛ըզ վէ չօպանլըգ սըֆէթիյլէ իչլէտիլի քիլիսէսընտէն իս- թի՛ֆա էյլէյիպ, Յուլիս 1-էն պէտ՛ իլէ այրըլաճագ տըր։ — Իզմիրին Գաւառական ժողովը Իզմիրտէ Մայիս 20-21 կիւնլէրինտէ 62-նճի իճթիմա՛ը ՚ագա էթմիչ տիր։ —Ղազէթամըզըն 20-նճի նումէրօսըն- տա Պատ. Ս. Էօքիճեանըն ճէպէլ ի Մուսանըն փէ- րիչան հալինի թա՛րիֆ էտէն պէնտինտէն միւթէ- ՚էսիրէն Ս. Մ. Թէլֆէեան էֆ. եէտիլէ Գայսէրիյէ- տէն 8 ՚Օսմ. լիրասը ի՛ռնէ կէօնտէրիլմիչ տիր։ Պու ի՛ռնէնին 5 լիրասընը Գ. Գումտաճեան էֆ. վէ 3 լիրասընը Հաճի Մ. Գասապեան էֆ. վերմիչլեր տիր։—Ուրֆատա քէնտինին ֆա՛իէլի խըտմէթլէրիյ- լէ հէր քէսէ մա՛լիւմ վէ հէր քէսէտէն սէվիլմիչ պայրէթքէչ միսիօներ Միս Շաթըգըն Ամերիգայա եէթիչիպ պիր խասթախանէյէ գօնուլմըշ իտիյինի վէ պիր էրմէնի թիմարճը գըզ վասըթասըլա թէ- տավի օլունմագտա իտիյինի իչլիմիչ իտիք իսէ տէ, սօն պիր խապէրէ նազարէն, միւմախիէյհա օրայա եէթիչտիյինտէն 2 կիւն սօնրա, Մայիս 22է միւ- սաթրֆ Փազար կիւնիւ տար ը ճէֆատան տար ը սէֆայա կէրմիչ տիր։ —Վեր. Ս. Շիրաճեան ճէ- պէլ ի Պէրէքէթ քիլիսէյէրինի զիյարէթ իչիւն հա- րէքէթ էթմիչ տիր։ —Մար՛աչ Աւման էյթամխանէսի նազըրէսի Միս Րօնըր պիր գալ հաֆթատան պէրու աղըր խասթա տըր։ Ինկիլիզ էյթամխանէ նազըրէ- սի Միս Սէմընտ աթտան տիւչէրէք պէլիլ պիր ֆէ- լաքէթ կէչիրմիչ իսէ տէ, համա օլաուն իֆագաթ պուլմագա եիւզ թուտմըշ տըր։

Էրմ. ՀԿ. Փաթրիգ հազրէթլէրի վէ Գաբրիել էֆ. Նորատունկեան՝ Մըսրտան աէրմայէսինի թէտարիք էթմէյէ թէ՛ահհիւտ էտէն էֆէնտիլէրին արզուսընա թէվֆիգէն, Տէրսա՛ատէթտէ թէչէքքիւլ էտէճէք հէյ- էթ ի նաչիրէնին ֆախըրի ըիյասէթինի վէ ըիյա- սէթինի գապուլ էթմիչլէր տիր։ — Ա՛ալիյէ նա- զարէթի Երուսաղէմ վանքընըն եէտի Գուլէտէքի արազիսի հագգընտա Պապ ը Ա՛ալիյէ միլլէթին հու- գուգընա էյվէրիչլի պիր րափօրթ կէօսթէրմիչ տիր։ Իչպու րափօրթ նամ ը միւսթէ՛ար իւզերինէ գայտ էտիլմիչ պու կիպի նիճէ էմլաք վէ արազի մէս՛է- լէլէրինի հալ էթմէք խուսուսընտա պէօյիւք սու- հուլէթի մուճիպ օլաճագ տըր։ — Երուսաղէմտէն կէլէն 3 վարդապետլէրին իսթինթագը խիթամա էրմիչ տիր։ — Կակաթա սահիպ ի սէրվէթ էր- մէնիլէրտէն Նչան էֆ. Տիրացուեան Անտաոլու միւհ- թաճիյինէ եարըմ էթմէք մագսէտինտէ օլաըզըն- տան, Փաթրիգ հազրէթլէրի իլէ պու պապտէ պիր միւլագաթտա պուլունմըշ տըր։ — Մուշըն Հար- սէրի քէօյիւք եագզնլարըընտա միւսելլեան Քիւրտլէր Թարաֆընտան 2 էրմէնի գաթլ օլունմըշ տըր։ Պիր տիկէր էրմէնի գաթլի տէ էտիլէն թէչէքքիւլէրէ բաղ- մէն ճէզասըզ գալմագտա տըր։ — Կուսակցական- լար Մայիս 28-31է գատար Իզմիրտէ էվէյլ րէզա- լէթ չըգարմըշլար տըր։ Իզմիրտէ չըգան Դալչի- զազէթասընըն Յունիս 1 նումէրօսը՝ կուսակցա- կանլարըն մաթպու՛ասա հիւճումլէ էվէյլ խասա- րաթը մուճիպ օլարգլարը սէպէպտէն, իքի սահի- ֆէսի պօշ օլարագ նէյր էտիլմիչ տիր։ Մամուրեան մաթպու՛ասընա տա օ կիպի պիր հիւճում վուգու՛ պուլմըշ տըր։ — Մշոկ Արփիար Արփիարեան իս- զերինէ պիր ապիտէ րէզգ էթմէք մագսէտիյլէ 1,055 ֆրանգ ի՛ռնէ ճէմ՛ էթմիչ տիր։ Մէզքիւր մագ- սատ իչիւն Աբրահամ փաշա Բարթող տախի 10 լիրա հէտիյէ պուլունմըշլար տըր։ —Պօղոս Նուպար վէ Աբրահամ Բարթող փաշալար չէհրիմիզի թէչրիֆ էտէճէքլէր տիր։

ԽԱՐԻՃԻՅԷ

—·—

Ինկլիլթերրա. Կէչէն հաֆթա զիքր էթտիյիմիզ վէճհլէ Մր. Րօզէվելթ՝ չէհիր էմանէթինտէ քէնտիսինէ Լօնր- տա չէհրլիյի փայէսի վէրիլմէսի միւնասէպէթիյլէ, Լօնտրանին ֆախրի չէհրլիսի սըֆէթիյլէ իրատ էթ- տիյի նուճգտա Ինկիլթէրրանըն Աֆրիգատաքի մէսլէքինի թէնգիտ էթմիչ իսէ տէ, մէզքիւր նուճգ հէյ՛էթ ի ՚ումումիյէսի իւ՛թիպարըյլէ, Ինկիլթէրրա- նըն փէք օ գատար թէրագգը էթմէմիչ օլան ագ- վամ իչիւն իֆա էթտիյի խըտէմաթը հասանէ հագ- գընտա մէտո ու սէնալար իլէ տօլու տըր։ Միւ- չարիէյհ քէնտիսի իչպու նուճգընտա տէմիչ տիր քի «Պիր միլլէթ հիյնի հաճէթտէ քէնտինին պօր- ճու օլան պէօյիւք պիր իչի իչէմէյէճէք օլուր

իսէ, օ միլէթին հէմչէհրիսի օլմագ նէյէ ևարար ։» Ինկիլիզ զազէթալարը 'ալէ'ումում Մր. Բօզկվէլ-թին նուԹգընտան պիր լիսան ը սիթայիշ պէյան իլէ պահս էթմիշլէր տիր ։ — Յունիս 2տէ Մր. Բօլ իս-մինտէ պիր Ինկիլիզ թէյհարէ (ուչմագ ալէթի) իլէ Տօվրան Ֆրանսատա Գալէ ճիվարընտաքի Սան-կաթա կէչմիշ վէ օրատա թէլէկրաֆ մէրքէզի էթ-րաֆընտա ատօնտիւքտէն սօնրա, տուրմագսըզըն երնէ Ինկիլթէրրայա կէչմիշ տիր ։ Միւմաիլէյհ հա-վատա իչպու 'ազիմէթ վէ 'ավռէթ էանասընտա գաթ' էթմիշ օլտըղը 80 քիլօմէթրօլըգ մէսաֆէյի 90 տագիգատա քէսմիշ տիր, Գրալ Ճօրճ միւմաի-լէյհ թէյհարէճիյէ թէպրիքեաթը միւթէզամմին պիր թէլէկրաֆ չէքմիշ տիր ։ — Ճէն. Աֆրիգա Իթթի-հաը չէնկիյի Մայիս 31տէ Փրէթօրիատա իճրա է-տիլմիշ, վէ օ զէման Լօրտ Կլէտսթըն իլէ գապինէ ա'զալարը բէսմ ի թահլիֆի իճրա էյլէմիշլէր տիր ։ Թայմ տէյօր քի «Պուհտան 8 սէնէ էվվել Թամմ պու կիւն Ճէն. Աֆրիգատա մուհարէպէ խիթամ պուլմըշ տըր ։ Մուհարէպէ կէրիտէ խարապ վէ խալի հալէ կէլմիշ պիր մէմլէքէթի, վէ զալիպլէր, մաղլուպլար զիւմրէյէրինէ միւնգասիմ պիր էհալի պրագմըշ տըր ։ Սուլհ ու միւսալէմէթտէն պահս էթմէքլիք սաթհի 'ալամէթլէրէ պագարագ հիւքմ վէրէն պա'զը քիմսէյէրէ 'ատէթա կիւլիւնճ պիր չէյ կիպի կէյիր իտի ։ Միւսալէհա չէրա'իթի մաղլուպ-լարա զալիպլէրին մալիք օլապիլէճէքլերի պիւճիւմ-լէ ֆէվա"իտ վէ մէնաֆի'ի Թէ"մին էտէն չէրա"իթի սուլհիյէ' օրթատա զավզա նիզա'ա հիչ պիր սէպէպ պրագմայաճագ նէմ'ատէն իտի ։ Օ զէմանլարա կէյիր պիր նազար աթարագ Լօրտ Կլէտսթընըն Ճէն. Աֆ-րիգատա իրտա էթահիյի իլք նուԹգընըն սէօզլէրիս-նի փէք միհնասէպէթլէ Թէքրար էտէրէք տերիզ քի «Մայիսին 31ինճի կիւնիւ 'ալի իւմիտլէր վէ 'Իւվիս յէթպախչ խաթըրէլէր կիւնիւ, սուլհ ու միւսա-լէմէթ կիւնիւ օլմուշ տըր ։ Ճէն. Աֆրիգա իթթի-հաընտա, Ինկիլիզ ագվամը արասընտա եէնի պիր գավմըն Թէվէլլիւտիւնտէ, պուհտան 8 սէնէ էվ-վել իմզալանմըշ օլան միւսալէհանամէ միւճէտտէ-տէն Թատիգ էտիլմիշ տիր ։ » — Ցունիս 1տէ Լահէյ սուլհ մահքէմէսի Ինկիլթէրրա իլէ Մ. Ամե-րիգա արասընտա Նիւ Յընալէհնտ տալևանլարը իս-Թիլաֆընը Թէտգիգ ու միւԹալա'այա պաշլամըշ տըր ։ Պու մահքէմէ 1818 մու'ահէտէսի Ամերիգա պալըգճըլարընա նէ կիպի հուդուգ վէրմիշ օլոը-ղընը գարարլաշտըրաճագ տըր ։ Մահքէմէնին րէ'ի-սի պիր Վիէննալը օլուշ տիկէր ա'զալար տախի Աբճէնթինի, Ֆիլէմէնգլի, Մ. Ամերիգալը վէ Գանատալը տըր ։

Ավընյօ-Մաճաչոֆան. Մաճարիսթան ինթիհա-պաթը հիւքիւմէթի ֆըրգասընըն ֆէվգէլ'ատէ զա-լիպիյէթյէ նէթիճէփէզիր օլմուշ տըր ։ 366 մէպ-'ուալըգ մէվգը'լերինտէն, անճագ 43ինտէն Գօ-չուԹհ Թարաֆտարլարը, վէ 33ինտէն Ճիւսթ ֆըր-գասը Թարաֆտարլարը եա'նի մուխալիֆ ֆըրգա-լարա մէնսուպ օլանլար ինթիհապ էտիլմիշ տիր ։ Հիւքիւմէթ մէպ'ուասան մէճլիսինտէ պիլճիւմլէ մու-խալիֆ ֆըրգալար իւզերինէ Թագրիպէն 160 րէյ էքսէրիյէթէ մալիք օլաճագ տըր, Պու էքսէրիյէթ չիմ-միյէ գատար Մաճարիսթանտա մէվգը' ի իգթի-տարտա պուլունան հէր հանկի պիր հիւքիւմէթին մալիք օլա կէլմիշ օլտըղը էն պէօյիւք էքսէրիյէթ օլուպ, հէմ Ավսթրիատա հէմ տէ Մաճարիսթան-տա պէօյիւք պիր Թէ"սիր հասըլ էթմիշ տիր ։ — կէչէն հաֆԹա միւսինն իմփէրաթօր Ֆրանց Եօզէֆ Պօհնա վիլայէթինի զիյարէթ էթմիշ տիր ։ Մա'իյէ-Թինտէ Մ. Էրէնթալ, Ավսթրիա վէ Մաճարիս-թան պաշ վէքիլլերի վէ սա"իր մէ"մուրլար պու-լունտըղը հալտէ, Պօհնա վիլայէթինին մէրքէզի չէհրի օլան Սէրայէվոյա եէթիշմէսի իւզերինէ պէ-լէտիյէ րէ"իսլերի Թարաֆընտան իսթիդպալ էտիլ-միշ տիր ։ Էրթէսի կիւն հիւքիւմէթ գօնաղընա կէ-լիպ ա'հան վէ միւթէհայիզան ը մէմլէքէթի վէ մի-լլէլի մուխթէլիֆէ րու"էասասընը հուզուրընա գապուլ էթմիշ տիր ։ Քէզալիք Գաթօլիք, Օրթօտօքս ու-լու քիլիսէլէրինի, Միւսլիմանլարըն ճամի'ինի վէ Մուսէվիլէրին սինաղոզընը տախի զիյարէթլէյ, հէր եէրտէ էհալիյէ վէֆագ ու իմթիսաճը, ի'թիտալը վէ մէմլէքէթին Թէրագգը վէ Թէքճամիւլինէ չա-լըշմալարընը Թավսիյէ էթմիշ տիր ։ Թայմընըն մու-խապիրինին չէհատէթինէ կէօրէ, իմփէրաթօրըն զիյարէթինին Զնճի կիւնիւ էհալի իմփէրաթօրը տա-հա զիյատէ ճանտան ալագըչլամըշ տըր, վէ զանն օլունտուղընա կէօրէ, իմփէրաթօրըն իչպու զիյա-րէթի էանասընտա ճիւմլէյէ կէօսԹէրտիյի տօսթանէ վէ պիթարաֆանէ մու'ամէլէ' մուհիմմ պիր Թէ'սիր ի սիյասի իճրա էթմիշ տիր ։

Ալճահօ. Օնընճը Պիոս Փափա հազրէթլէրի նէչր էթահիյի եէնի Թահրիրաթ ը 'ումումիտէ փրօթէսթանտլարատան պահս էտէր իքէն տէյօր քի, «Ահնէր իման վէ ախլագ ֆէսատընը' իսլա-հաթ, վէ քէնսիսէրինի միւսլիհլէր Թէսմիյէ էտէր-լէր ։ Հագիգաթը հալտէ իսէ անլէր իզլալ էտիճի-լէր տիր,» Ալման զազէթալարըն իտտի'ասընճա Փափա հազրէթլէրինին պու կիպի մու'ամէլաթը միւԹէհալիֆ մէզհէպի ֆըրգալար արասընտա միւ-սալէմէթին Թէրվիճի պապընտաքի պիլճիւմլէ սա'յ ու զայրէթլէրի պօչա չըգարաճագ տըր ։

ՐՈՒՀԱՆԻ ՀԱՅԱԹԸՆ ԷՀԷՄՄԻՅԷԹԻ
Տէ. Ճոէ՛ Ո-ՀՀՐԵԱՆ

2.

Պուհատան պաչդա ինսանի հայաթըն սա՛իր պիր ճիհէթի տախի վար տըր քի պուհա չօգ տէֆ՛ա խուսուսի պիր իսմ վէրիրիզ։ Տինի հայաթ րուհանի հայաթ իլէ միւրաաբէֆ օլմալը իսէ տէ, մա՛էթթէհսիւֆ էօյլէ տէյիլ միր։ Տինի հայաթ տէմէք իլէ ինսանլարըն տին նամրնա իֆրա էթտիքլէրի հէր չէյ անլաչըլըր։ Վէ Խրիսթիյան 'ալէմին տինի հայաթընատան պահս էթտիյիմիզտէ, պիլիրիզ քի օլ հայաթ չօգ տէֆ՛ա րուհանի հայաթատան քիւլլիյէն պիպէհրէ միր։ Նազարը ֆիքրիմիզ էօնիւնատէ խաբիճի չէքլ ու սուրէթլէր, քիւիսէ րէսմու այինէլերի վար տըր քի պուհլար չօգ տէֆ՛ա վազը՛ օլտըղը իւզրէ, խարիճի չէքլ ու սուրէթլէրտէն պաչդա պիր չէյ օլմուչլար տըր։ Հիչ չիւպհէ հօգ քի պուրէսմ ու այինէլերին սալի մագսէտի րուհանի հայաթըն թէզեհատ իտիյօջ տէ, չօգ սըրալարտա անլէր պիւսպիհիւն րուհանի հայաթըն եէրինի թուտարլար։ Շիւպհէ հօգ քի տինին խարիճի չէքլ ու սուրէթլերի տինին թէ՛սիր ու նուֆուզընը թազվիչէյէ խատիմ օլտըղլարընատան հէր նէվ՛ հիւրմէթ ու րի՛այէթիմիզէ լայըգ տըրլար։ Լաքին պուհլար տինին ճիհատի օլուպ րուհանի հայաթ իսէ անըն րուհը տըր։ Հազիգի րուհանի հայաթ պուհլարըն հէփհսինէ ֆա՛իգ վէ հէփհսինտէն ֆարղը պիր չէյ տիր, կէրչի անլէրին հէփհսինատէ տախի իչի վար տըր։ անլէրի ալչագլանտըրմայըպ անճագ թազտիս էտէր, «Վէչհասըլ կէրէք հէր իսէնիզ, վէ կէրէք իչէր իսէնիզ, վէ հէր նէ էտէր իսէնիզ, հէր չէյի Ալլահընն 'իզզէթի իչիւն էյլէյինիզ։» Րուհանի հայաթ հէր չէյտէ Ալլահը թանըմագ, Անըն իրատէթինէ թահպ՛ օլմագ, Անը արայըպ Անը սեվմէք, Անըն իլէ միւլագաթ էթմէքլիք միր։ Ալլահը պիւտիպ սեվմէքլիք իչիւն թահպ՛էն պիլճիւմլէ զարուրի գուվվէթլէրէ մալիք իզ։ Լաքին ճէմի՛ի 'ագլի գուվվէթլերիմիզի օլտըղը կիպի պու գուվվէթլէրի տախի իսթէրսէք գուլլանա պիլիրիզ, իսթէր իսէք ույուչըգ հալտէ պրագա պիլիրիզ։ Րուհանի հայաթա մալիք օլան քիմսէ՝ պուհլարը գուլլանըր, վէ Քրիստոսըն հայաթ վէ թա՛լիմաթընըն զիյասըլյէ Ալլահը, պիզիմ տա՛իմա հազըր վէ տա՛իմա խայրախահ Սէմավի փէտէրիմիզ մագամընատա Քէնտիսինէն հազիգի էվսաֆըլյէ կէօրիւբ։ վէ պու վէճհէ Ալլահը պիլմէքլիք՝ էպէտի հայաթ տըր։ Անճագ պու գուվվէթ վէ իգթիտարլարը գուլլանմագ վասըթասըլյէ Րուհ իւլ Քուտս պիզիմ հայաթլարըմըզա կիրէրէք րուհլարըմըզը թագտիս էտէր։

Իմտի րուհանի հայաթ՝ Ալլահ իլէ եիւրիւմէք, հէփ թէճրիպէ վէ մու'ամէլէլէրիմիզտէ Անըն իլէ օլան հագիգի միւնասէպաթըմըզը թանըմագ, վէ 'էօմրիւմիւզիւ Անըն չէրի՛աթընա թէվֆիգէն կէչիրէրէք Անա մագպուլ օլմադա չալըչմագ տըր։ Նասըլ քի կիւնէչ զէմինի հիւսն իլէ թէզեհէն էտէր, հէրարէթիյէ անա հայաթ պահչ էտէրէք րէչիւագ վէ չաչա'ասըյլէ անը թէնվիր էտէր, էօյլէ տէ կէօրիւրիւզ քի Ալլահ իլէ եիւրիւմէքլիք՝ պիզիմ պիւթհիւն թապի՛աթըմըզը թէպտիլ էտէր վէ նուր մէնպա՛ը օլուր։

Պուհատան խայը սէնէ էվվէլ զարանլըգ վէ հէյպէթլի պիր կէճէտ աթլարա բաքիպէն արզ ը ֆիլիսթինին թէփէլերի իւզէրինատէն կէչմէքտէ խաիբ՝ Եօրուլմըչ վէ հալ ու մէճալտան գալմըչ խաիբ։ Եօլու կէօրմէքլիք գապիլ օլմատըղընատան, աթլարըմըզ կհահ գայալար իւզէրինէ չըզմագտա կհահ տա պաթագլըզլար իչինէ կէօմիւլմէքտէ խաիլէր։ Հավա պաթագ հիւմմասը 'զէհրի իլէ տօլու խաիւ։ Զատըրլար ճիվարընտա հանան վէ արա սըրա կէօրիւնէն աթէչլէր՝ անճագ զարանլըղը տահա զիյատէ գաթըլաչըրմագա վէ պիզէ մուխաթաբալը հալըմըզը տահա վազը սուրէթտէ կէօսթէրմէյէ խատիմ օլմագտա խաիլէր։ Լաքին չաֆագ աթտը, վէ թագմ պիր պայըրըն թէփէսինէ նէթիչմէքտէ օլտըղըմըզ պիր զէմանտէ չէմս ի միւնիր՝ հէփ րէվնագ վէ չաչա'ասըյլէ Զէյթունլըգ տաղը իւզէրինատէ թուլու՛ էյլէտի, վէ իլք տէֆ՛ա օլմագ իւզրէ կէօրմէքտէ օլտըղըմըզ Երուսաղէմ չէհրինին կէօզհիմիզ էօնիւնատէ 'արզ ը էնտամ էթմէսինէ պա՛իս օլտու։ Օ քիւրէ ի հավատան մուզիրը պուխարլարը տէֆ՛ ու իզալէ էթտի վէ Մուգատտէս չէհրի նուր տէրեասընա զարդ էթմէք վէ հաթթա այագլարըմըզ ալթընտաքի եէրի նէչիլ չիմէնլէր վէ փարըլտայան չիչէքլէր իլէ թէզեհէն էթմէք սուրէթիյլէ կէօզհիմիզ էօնիւնատէ վասֆը նագտպիլ պիր մէնզարէ այտը։ Իչպու նակէչհանի ճէլալ վէ չաչա'ա իլէ կէճէնին զուլմէթ վէ հէյպէթի արասընտաքի թէզատտը օ զատար պէօյիւք իտի քի եօրզունլըղըմըզը ունուտըպ մէսէրրէթ նիտալարը զօվարմագա պաչլատը։ Թամմ պուհնէն կիպի, րուհանի հայաթ՝ թահպ՛աթըմըզընը զուլմէթինի տէֆ՛ էտէր, պիզէ սէմավի երուսաղէմի կէօսթէրիր, ֆասիտ մէյլէրիմիզի փաքլէր, էֆքեարըմըզը թէնվիր էտէր, մուզատտաէս 'էօմրիւն հազիգի կիւզէլլիյինի պիզէ պէյան էտէր, վէ գալպիմիզի մուհապպէթ վէ մէսէրրէթլէ տօլտուրըր։ Իչէէ րուհանի հայաթ պէօյլէ տիր։ 'Անճպա Օլ հայաթը նասըլ էլէ կէչիրէ պիլիրիզ վէ անը թէչքիլ վէ թէզեհատ էտէպիլիրիզ։

Ռուհանի հայաթա նա՞իլ օլմադըգ գօլայ վէ ռուհանի հայաթըն ատէմլէր թարաֆընատան պիր կէօնէ ճէհա էհլիմէքօխիին հասըլ օլմատըղը ՚այան վէ աչիքսար տըր, զիրա պու հայաթը փէք չօգ ատէմլէր թէրք ու իհմալ էյլէմիչլէր տիր։ Պու հայաթ՝ հայվանի հայաթըն իչթինա վէ արզուլարը կիպի, ատէմլէրէ քէնտիսինի էլէ կէչիրմէք իչին ճէպր էթմէզ։ Ատէմլէրին կիւնահքեար թապի՚աթը իւզէրինէ հիւքմրան օլան խօտիէսէնալիք իլէ նէֆսիէրէսթիք վէ ատէմլէրի իհթիա էտէն պիւճիւմլէ սոն՚ի թէ՚սիրլէր պու հայաթա մուխալէֆէթ վէ մուգավէմէթ էտէրլէր։ Ալէյհուսսալա կէնճլէր արասընատա իչպու ռուհանի հայաթը պիւսպիւթիւն պիւմէզտէն կէլմէքլիք, վէ անը գատըլարա մահսուս պիր հայաթ տըր տէյիւ իսթիհզա էյլէմէքլիք՝ էլեէվմ պիր մօտա հիւքմիւնէ կէչմիչ տիր։ Իչպու խարիճի վէ պաթընի մուխալէֆէթլէրէ մուխալէֆէթ վէ զալէպէ էթմէք վէ կէօրիւնմէյէն վէ էպէտի օլան նէմնէլէրի նազար ը՚ի՚թիպարէ ալարագ հաչամադըղ գօլայ տէյիլ տիր։ Լաքին պու չէյ Ալլահընն լութֆ ու ՚ինայէթիյլէ միւմքին տիր, վէ պէօյլէ հաչամադըղ հէփիմիզին տահի վազիֆէ ի միւքէլլէֆէի իսթիզաընատան տըր։ Վէլաքին պու նա՞սըլ միւմքին օլուր։ Մէւմքին տիր, զիրա ատէմլէր՝ քէնտիլէրին պու պապտէքի սա՚յ ու զայրէթլէրինտէ Ռահ իլ Գուտսըն մու՚ավէնէթինէ նա՞իլ օլաճագլարընա էմին օլապիլիրլէր։ Լաքին անլէրին իճրասընլէ միւքէլլէֆ օլտըգլարը սա՚յ ու զայրէթլէր հա՞նկիլէրի տիր։ Պուննուն իչին տիւննայը թէրք էտէրէք չէօլլէրէ ֆիրար էթմէքլիք իսթիզա էթմէզ։ Քէզալիք էհլի թէսավվուֆ օլմադըգ, հա՞նի ճէսէտտէն զաչընարագ Ալլահը խայալ վէ րիւ՚յալարտա արամագըղ տահի մուգթազի տէյիլ տիր։ Վագա՚ա չիւսկէ հօգ քի կէրէք թարիք ի տիւննայար, կէրէքսէ էհլ ի թէսավվուֆլար պա՚զէն ՚ալի տէրէճէտէն օլան պիր ռուհանի հայաթա հէթիչմէյէ մուգթէտիր օլմուչլար տըր։ Լաքին պու նէ սիզին թարզընըզ, նէ տէ պէհիմ թարզըմ տըր։ Ալլահ հինանլարընն զըսմ ը ա՚զամընը չաղըրտըղը կիպի, պիզի տահի տիւննատա հաչամադըղդա, տիւննանընն ումուր ու մու՚ամէլաթընա միւչթէրիք օլմադըղդա, նէվ՚ի պէհէրէ ՚ա՚իտ օլան պիլճիւմլէ ումուրա մէրադ էթմէքլիյէ չաղըրմըշ տըր։ Պիզի տէ իչթէ պու տա՚իրէլէրտէ ռուհանի հայաթ կէչիրմէքլիյէ տա՚վէթ էտիյօր։ Պունը նա՞սըլ էտէպիլիրիզ։ Պու կիւն խասսէթէն «Պիր կէնճ պունը նա՞սըլ իճրա էտէպիլիր։» տէյիւ սօրարըզ։ Էվվէլ պէ էվվէլ օ քէնտի հայաթընը ճիատի սուրէթտէ նազար ը՚ի՚թիպարէ ալսըն։ Վարսըն օ քէնտինին թապի՚աթընը, նազարիյաթլէ օղրաչան պիր ֆէյլէսուֆ կիպի տէյիլ, անճագ զայուր պիր իչ ատէմի մագամընտա, քէմալ ը խուլլուս վէ ՚ագլը սէլիմ իլէ թէֆէքքիւ վէ թէթէպպիւ՚ էյլէսէն։ Պիզ մահզա հայվանլար տէյիլ իզ քի հաալընըզ հալը հազըրըն զէվգ ու էլէմլէրի իչինտէ հաչայալըմ։ Ալի իսթի՚տատ վէ գապիլիյէթլէրէ մահալիք իզ։ ՚ագլ ու վիճտանըմըզ, իրատէ ու իհթիյարըմըզ, վազիֆէլէրիմիզ վէ սա՚իր մէվճուտլէր իլէ վազըֆանէ միւնասէպէթիմիզ վար տըր։ Պու ի՚թիգատտա օլուպ տա պունլարըն հէփիսինի քէմալ ը խուսուսալէ անլամադա թաիպ օլան հիչ պիր կէնճ՝ հայաթընըն գուրու պիր րիւ՚յա հաիսա պիր օյուն օլարագ ֆիքրինէ զահիպ օլամազ։ Անճագ անը տիւննատա էն ճիատի չէյ տիր տէյիլ հիսսէտէր, վէ քէնտիսի իչինն էն ՚ամէլի վէ միւսթաճէլ մէսա՚էլէ՝ քէնտի հայաթընը նասըլ գուլլանմաղը մէսա՚էլէսի տիր։ Պիր չօճուղըն նազար ը տիգդաթը միւհասիր սուրէթտէ պու մէսա՚էլէյէ ճէլպ էտիլտիքտէ՝ պա՚զէն անըն սրճէֆէ ու սիյրէթի քիւլլիյէն տէյիչիլիր, վէ կէրչի անըն պու մէսա՚էլէյէ վէրտիյի ճէվապ փէք նագըս օլապիլիր իսէ տէ, անը զաֆլէթ ույգուսընատան ու յանարըրլիք մէսէլէի հայաթընը թէպտիլ էթմէյէ քաֆի տիր։

ՄԷԳԱՏՏ Ը ՄԻՒՆՏԷՐԻՃԷ

Ֆինլանտիանըն ահվալ ը էսէֆիչթիմալը	Հ. Մ. Ա.	559
Տիւննաճընն միսիօներ գօնֆէրանսը	,, ,, ,,	560
Վ՚էր. Տօգ. Հ. Ն. Պարնըմ	Հ. Ս. Պ-ընմ	560
Էն իւսթիւն թէճրիպէ		562
Պիր մանթպա՚անըն իֆլասիյէթինին սէպէպի		564
՚Ումումի թա՚լիմ ու թէրպիյէ	Մ. Մէ-ասէան	564
Նէ՞ օլաճաղըզ	Վ՚էր. Ց. Գ. Պէ-լէէ-էան	567
Մխ. Գ. Շաթըզ	Տէէրան Էչրօզլօ-էան	569
Միւնթէհտա էֆէնտիյէ պիր գաչ սէօզ	Ս. Վ. Քէ-էճէան	570
Շու՚ուանաթ ը սիյասիյէ		571
Ռուհանի հայաթըն էհէմմիյէթի	Տր. Ո-օլտըն	573

Ա. Ց. ՊՕՅԱՃԵԱՆ ՄԱԹՊԱ՚ԱՍԸ
ՑԻՆՁԱՆՁՂԱՐ ԵՕԳՈՒՇՈՒ